

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szombat, április 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Hóra és Klosska — román színmű-hősök.
- Lengyel Zoltán vizsgálat kiegészítést kért.
- Megítélt ötvnzezer korona kártérítés.
- Elárverezett bárói kastély.
- Gyulay grófot eltiltják a kérdéstől.
- Hamis vád gyujtogatásról.
- Borzalmak éjszakája a jégszirteken.
- Ügyvédből öörzeügnök.
- Vérengző katonaszökevény.
- Andrásytól—Aehrenthalig.
- A legszebb olasz hercegnő.
- Béke vagy háboru Albániában?
- Eitévedt a földalatti Párisban.
- Mozdonyon megvakult fűtő.
- Tarkaságok.

Harc a hitelért.

Arad, április 10

Eladósodott országban könnyen kerül sor arra, hogy a hitel fölött összevesznek. A míg a kölcsönök kutja mindenfelől csorgott, az egyik oldalon kielégithette magát a kereskedő, a másikon a gazda, a harmadikon az iparos, a negyediken a lateiner. Mikor azonban a hitel forrásai megritkultak, megszükültek, akkor hovatovább oda jut a helyzet, hogy amíg az egyiknek a szomszja kielégül, addig a másikon várni kell. A sorrendben és a várakozásban azután hamar kitörnek az egyenlenségek.

Ilyennek szimptomája nyilatkozik meg most az országnak egy sajátságos, közérdekű hivatásra létesült szervezetében az Országos Központi Hi-

telszövetkezetben, a mely az állam és mások támogatásával egyenesen arra született, hogy a kis embereket támogassa. Ezek a kis emberek kétfélék voltak: a kisiparosok és kigazdák. A kereskedőkre nem terjedt ki az intézmény s ezek, úgy látszik, nem is érezték ennek a hiányát. Az Országos Központi Hitelszövetkezetnél azután az történt, hogy a kigazdák szövetezetei jól mentek, az ipari hitelszövetkezetek azonban nem (zárjel között, pusztán érdekesség okából legyen megemlítve, hogy Aradon az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó két szövetkezet egészen így tagozodik szét: a kigazdákból álló arad-gáji hitelszövetkezet szépen fejlődik, míg az Aradi iparosok hitelszövetkezte nehezen tudja forgalmát bővíteni.) A központban viszont az történt, hogy az ipari szövetkezeteknél jelentős veszteségek voltak. Az Országos közgyűlésén, a gazdák között e miatt fölszóaltak, a mire Korányi Sándor báró, az Országos Központi Hitelszövetkezet vezetője kijelentette, hogy ezután inkább a kigazdák hitelével fognak foglalkozni és az ipari osztályt nem bővítik. Erre megint Thék Endre, az Országos Iparegyesület alelnöke lemondott az Országos Központi Hitelszövetkezet felügyelő-bizottságáról, amely lemondásnak — kétségtelenül indokolt — demonstratív jellege van.

Bizonyos, hogy e körül széles há-

boruság fog kifejlődni, különösen, ha a kisiparosok Korányi báró reformjának hatását érezni fogják. Cs ha a kisiparosok elégedetlensége erősebb hangokban fog kitörni, — abban sok igazuk lesz.

Kettőt el lehet ismerni az Országos Központi Hitelszövetkezet vezetőinek. Az egyik, hogy első sorban gazda-állam vagyunk, az ország sorsa a birtokos-osztály boldogulásán függ; ha ez fogyasztó-képes lesz, akkor hasznávan belőle az iparosnak, kereskedőnek, e nélkül az utóbbiak is elsorvadnak. Azután az is kétségtelen, hogy a kigazda jobb hitelanyag, biztosabb és állandóbb a vagyonának „hozádeka”, mint az iparos és maga a vagyon jobban hozzáférhető, ellenőrizhető, mint a kisiparosé, akinek gyakran a műhelye a mindene.

Azonban ezzel szemben az is áll, hogy a gazdák hitelének szolgálatára az állam egyéb intézményeket teremtett. Igaz, hogy a Magyar Földhitelintézet csak a felsőbb tízezer holdak számára férhető hozzá, de ott van a Kisbirtokosok Hitelszövetkezte, sőt ott van az Altruista bank, a melynek üzletkörét ép emiatt terjesztették ki a parcellázáson kívül a jelzálog-hitelre. E mellett pedig a kigazda, ép azért, mert jobb, biztosabb és keresettebb hitelanyag a magánintézeteknél, a vidék mezővárosaiban, sőt falvaiban is szépen szaporodó kisebb takaréknál, bankoknál is talál hitelt.

A szép Regináld.

írta: Szőllősi Zsigmond.

Regináld, a szép Regináld csak úgy roppogtatta az asszonyi sziveket, mint a gyermek a cukrot. Vagy, hogy méltóságosabb hasonlattal éljek, úgy bánt velük, mint vihar a falelével: csak rájuk fujt és már lesodorta őket. Nem mondom, hogy hivatásos nemesbíró volt, mert nem is fáradozott azzal, hogy csábítsa őket. Egyszerűen hagyta őket csábulni. Ha valamelyik szép asszony ilyenformán rimánkodott hozzá:

— Kedves, szép Regináld, legyen szives csábítson el engem! — a szép Regináld gunyos mosolyra vonta az ajkait és így válaszolt:

— Maga egy kicsit el van bizakodva, pinyókém. Azon már túl volnék, hogy én csábítsam el magukat: ha az a malőr érte, hogy belém méltóztatott bolondulni, hát csak csábítson el maga engem. Nem vagyok rossz fiu és megígérem ezennel, hogy nem fogok tulságosan védekezni.

Mit tehettek a szegény asszonyok: ha őket nem akarta ostromolni a szép Regináld, hát ők ostromolták a szép Regináldot. Mert Regináld szép volt és ellenállhatatlan. Regináldba bele kellett bolondulnia minden asszonynak, ezt érezték az asszonyok és tudta Regináld.

Regináld tehát csak mosolygott és hagyta, hogy szeressék, amíg csak bírta a szerelmet. Sokáig bírta, mert erős fiu volt Regináld, de mikor már a soknál is több volt a jóból,

megunta a dolgot. Egy kicsit megcsömörlött a szép Regináld és kétségbeesetten fakadt ki:

— Örökké ez így nem mehet! Az én türelmemnek is van határa. Nagyon sajnálak benneteket, szegény szerelmes asszonyok, de én megszököm.

És a szép Regináld megszökött. Elment a hegyek közé, ahol volt egy mohos kastélya négy lapos toronnyal. Ebben lakott egy öreg kulcsár. Az öreg kulcsárnak volt egy öreg felesége, meg egy fiatal leánya. Az öreg kulcsár a kastélyt őrizte, a feleség a leányt őrizte, a leány pedig kecskéket őrzött.

A szép Regináld bezárkózott a négytornyú kastélyba és fáradhatatlanul pihent. Minden tejet megivott, amit a kecskék adtak és minden tojást megevett, amit a tyukok tojtak. Így aztán volt annyi ereje, hogy a levelekre, amik kosárszámra jöttek utána, szépen ráírhatta a borítékjukra, hogy „Vissza”.

És boldogan mosolygott, mikor készen volt valamennyivel.

Hogy multak a napok, valamivel kevesebb dolga lett a szép Regináldnak. A levelek megfogytak és egy hónap mulva már olyan kevés jött, hogy a szép Regináld így gondolkodott:

— Talán el is olvashatnám őket.

Természetesen egyazon tartalma volt valamennyinek. Keserű szemrehányás, majd enyhe hangja a bocsánatadásnak, végül pedig lázas sürgetése a türelmetlen vágyaknak. Eleinte bosszankodott rajtuk a szép Regináld, utóbb csendes részvétté enyhült a bosszankodása.

— Szegények! — mormogta.

Egyszerre aztán egészen elfogytak a levelek. Egy szép napon egyetlen egy se jött, se rózsaszínű, se sárga, se fehér. A szép Regináld kétszer is megkérdezte a kecskeőrztő leányt, aki a leveleket szokta behozni a faluból:

— Egy se jött?

— Egy se, instálom; — felelte a nagy kecskeőrztő leány, aki akkora volt, mint egy dragonyos.

A szép Regináld az ajkába harapott. Az Isten a megmondhatója: miért; de bántotta a dolog. Délben az öreg asszonyt kérdezte meg:

— Nem jött levelem?

— Nem jöve, instálom.

Ekkor már bosszus volt a szép Regináld és amint telt a nap, egyre nőtt az elkeseredése. Mély megvetés töltötte el a lelkét és szenvedélyesen ismételtette:

— Hálátlan népség!

De másnap megint nem hozott levelet a leány. A szép Regináldnak most már ökolbe szorult a keze. Nagy lépésekkel járt fel és alá a négy tornyu kastélyban és nehéz lépte alatt döngött a talaj. Délután már azzal foglalatoskodott, hogy olvassgatta a régi leveleket, amelyeket véletlenül elfelejtett elégetni.

Alkonyatkor pedig kitört kebléből a sóhajlás:

— Csak még egy akadna, aki hívna!

A szép Regináld ezután busan járta az erdőt, a hegyet. Im már nagyon egészséges volt és a szive szörnyen szomjazza a szerelmet. De ő a szép Regináld volt, aki ostrom nélkül meg nem adhatta magát és hívás nélkül vissza

A kisiparosok pedig majdnem egyetlen hitelforrása az Országos Központi Hitelszövetkezet. Állami uton létrejött, altruisztikus irányu más hitelszervezete egyáltalán nincs, a magán-tőke pedig ép a nagyobb kockázatnál fogva szinte kénytelen elzárkózni tőle. Pedig a kisiparosok osztálya szintén nem utolsó az államfenntartó és az állam támogatására jogosult elemek között.

Nem tudni, hogy azok a veszteségek, a melyek az Országos Központi Hitelszövetkezetet az ipari oldalon érték, mily okon következtek be. Vajon az iparosokban volt a hiba, vagy az ő ügyeiket intéző vezetésben. A valószínűség az utóbbi mellett mutat. Mert általánosságban a kis iparost rossz hitelanyagnak nevezni, — rövidlátó ítélet. A kisiparos, aki munkavállalásra, nyersanyagra kapja a hitelt, az ebben megadja annak fedezetét és az óvatos hitelező meg tudja találni a formáját annak, hogy az így adott hitel biztosítékai meglegyenek, hogy az az értékesített áruból, a lebonyolított vállalatból be is folylyék. Az ily módon nyújtott hitelek nem növelik az össze-vissza zsirálgatott iparosok soha véget nem érő adósságait, hanem az ipari termelést fokozzák.

Az államnak ép azért kell a kisiparosokról jobban gondoskodni, mert ezek a gondoskodásra jobban rászorultak, mint a kisgazdák. És ennek a gondoskodásnak egyáltalán nem kell a *fonds perdu*, elvesztésre ítélt összegekben történni. Az olyan pénzügyi kapacitás, mint báró Korányi Sándor, megtalálja a módját, hogy az államnak fokozottabb segítő ereje a kisiparosok existenciáját elősegítse, a nélkül, hogy az állam ilyen tőkét a könnyelmű kihitelezés veszedelme érné.

Lengyel Zoltán vizsgálat kiegészítést kért.

(A Polónyi-pör új fordulata.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, április 10.

A Polónyi—Lengyel-féle sajtópörben, ugy látszik, egyhamar nem lesz megtartható a fő tárgyalás. Lengyel Zoltán ugyanis kifogásokkal él a vádirat ellen s ez ügyben ma a következő beadványt intézte Balogh Györgyhöz, a törvényszék elnökéhez:

— A velem közölt értesítés folytán tisztelettel bejelentem, hogy Polónyi Géza főmagánvádlónak ellenem sajtó útján elkövetett rágalmazás vétsége miatt indított pörében az ügyészségnek 1907. december 28-án kelt és a főmagánvádló által 1914. március 17-én magáévált vádirat ellen, még pedig annak minden pontja ellen, a Bp. 257. § a alapján kifogásokkal élek. Kifogásaimat indokolni kívánom. Mivel pedig a fenti szám alatt közölt értesítés a következő záradékot tartalmazza: „a kifogás és indokolását a vádirat kézbesítésétől számított nyolc nap alatt az eljáró vadmács elnökénél jegyzőkönyvbe mondhatja, vagy írásban nyújthatja be,” tisztelettel bejelentem, hogy az értesítés kapcsán a vádirat ki nem kézbesített. Amidőn tehát feles óvatosságból a vádirat elleni kifogásaimat már most, még a törvényes határidő lejártá előtt bejelentem, élek biztosított jogommal s kérem, hogy a vádiratot védőmnek, Gál Jenő budapesti ügyvéd urnak, kézbesített melótztassék, azaz, hogy a kifogások indokolására szolgáló határidő a védő részére teljesített kézbesítéstől számítottassék. Már most jelezni kívánom, hogy kifogásaim indokolásában a vizsgálat kiegészítését indítványozom, az esetre, ha a hünvádi eljárás folytatását kizáró elévülési kifogásaimnak, melyet szintén érvényesítek, hely nem adatnék. Az ügy fontosságára és sürgősségére tekintettel, esedezem Nagyságod előtt, méltóztassék elrendelni, hogy a vádirat védőmnek soron kívül kézbesítettassék.

sem mehetett. Várta, várta, mikor jön a levél, amely epedő szóval édesgeti vissza, de az idő telt, levél nem jött és mennél több idő telt, annál kevesebb lett a reménysege, hogy jöjjen.

A szép Regináld ezután busan járta az erdőt, a hegyek között a szép Regináld. Ősz lett, lombjait hullatta az erdő és hidek szelek rohantak le az ormokról. A szép Regináldot szinte eltemette a keserűség, amikor egymagába nézte a kastély ablakából, mint dühöng a hegyek ormán a hóvihár.

Majd behalt már a bánatba; de a sors kedvelte a szép Regináldot — hisz a sors is csak asszony — és egy napon ujongva jött a kecskeörző leány.

— Levelet hoztam!

Hosszúka, finom, szerelmes formájú levél volt. Haloványzöld, az írás pedig kék rajta, az is hosszúka, finom, szerelmes formájú. A szép Regináldnak kis diák korában se dobogott jobban a szíve, amikor az első ilyen fajta levelet kapta. Piros lett az arca, csillogóra pirult a szeme, amikor olvasta.

„Most írok neked, szép Regináld, mikor tudom, hogy rajtam kívül senki se ír többé neked. Bevártam, amíg mindenki elfelejt és amikor mindenütt be van már töltve a helyed. Bevártam, amíg senki sem emleget többé. Nehéz volt a várakozás, ámbar nem volt nagyon hosszú. Most már tudom, hogy egyedül vagy és ime, fölkereslek. En vagyok az, akit lázas szenvedéllyel szoritottál a szivedre és akinek égő csókok között esküdted a fülébe, hogy — „örökké”. És azt is, hogy „senki más rajtad kívül soha”. — En is megesküdtem és ime állom eskümet. Várlak, hogy jöjj és ha hisz megyek. Ha férfi vagy igazán, akinek egész a

lelke, szent az érzése és a szava, tudnod kell, ki vagyok. Ezért nem írom meg a nevemet. Ha nem találjad ki, nem érdemelnéd meg, hogy megtudd!”

A szép Regináld elolvasta a levelet egyszer, kétszer s tízszer és százszor. Egész nap egyebet se csinált, csak olvasta. Hajnal pirkadásánál, déli nap fényénél, alkonyat homályában. Találgatta az írást, fürkészte a mulat, mohó érdeklődéssel kutatta ezt az egyet. De, jó Isten! a szép Regináld annyi asszonynak, leánynak esküdte a fülébe szilaj csókok között, hogy „örökké!” és anyinak elusogta, hogy „senki más rajtad kívül soha!...”

Tessék elhinni, a szép Regináld sirt kétségbeesésében és úgy sóhajtozott:

— Eh miért is esküdtem badar szívvél anyinak, hogy örökké és egyedül őt fogom szeretni. A temérdek esküben most sehogyse találom az egyet: pedig — esküszöm! most igazán váltanám az egyet, ha akkor, amikor tettem, nem is volt igaz! Jaj nekem, hogy így játszottam az esküvel, most boszút állanak rajtam.

Valósággal buskomor lett a szép Regináld. Naphosszat ott ült az ablakban és szegény fáradt emlékezete lankadt szárnyakkal röpödött a multban a hamis szerelmes tarlóján, keresve ezt az egy igaz szemet, amelyből a jövő boldogsága kicsirázott volna. Közben pergett az idő. A vén kulesáron még a feleségén kívül a kecskeörző leány mellé felkerült a négytornyú kastélyba egy ifju kecskepásztor is. Mind párosával voltak, csak a szép Regináld bolyongott egymagában a felső szobákban, nézte sóhajtozva, miként borítja a hegyeket a hó, mialatt csüggedt lelke veszendő reménységgel kutatta a letűnt multban az elveszett jövendőt.

Szóval Lengyel Zoltán óhaja az, hogy a pör aktái visszakérüljenek a vizsgálóbíróhoz. Ha a bíróság ezt az óhaját teljesíteni fogja, úgy legalább másfél évig még pihenni fog az ügy.

Elárverezett

bárói kastély.

(Három napos árverés háromszáz résztvevővel.)

Az Aradi Közlönytudósítójától.

Ungvár, április 10.

Az ungmegyei Karcsaván tegnapelőtt árvereztek a esődbejutott gelsei Guttman Izidor báró kastélyában. Óriási közönség ment el az egykor dúsgazdag ungi földbirtokos és gyáros portájára, a szomszéd megyékből is érkeztek autokon és kocsikon árverezők. Mintegy háromszáz beregi, szabócsi és ungi földesur és szépasszony szorongotta a karcsavai kastély kerijében s a százszekret érő holmitat: butorok, képeket és porcellánokat két napig vásárolták. Így sem tudtak elkészülni a rengeteg árverezni valóval s a legközelebbi terminust, huszadikára tűzték ki Guttman Izidor báró, aki butorgyárával, később villanyvilágítási vállalatával ezeket foglalkoztatott, közszeretében állott az egész megyében. Bőkezű volt és adakozó s a legjobb szű embernek ismerték őt: Ungban. A kastély egyike volt a felső vármegyék legomposabbban berendezett tuskulánmainak. Képek, majolikák, szobrok és drága butorok halmozódtak itt föl a szobákban szobortermekben s a fiatal báró nem kimélte a pénzt, ha valami szépet kellett beszerezni. A kastély kertje maga nehéz ezresakba került évente.

De tavaly rosszul kezdett menni a bárónak s a beregszászi királyi törvényszék pár hónappal ezelőtt elrendelte vagyonára a esődöt. Többször árvereztek gelsei Guttman Izidor vállalatánál s most a kastélyra került a sor. A pompás kertet pár héttel ezelőtt bordták el az ungváriak, a kastély butorai és egyéb holmijai fölött tegnapelőtt perdült meg először a dob. Mintegy háromszáz beregi, ungi, szabócsi földesur és uriaszony licitált egymásra s még Zemplénből is eljöttek a ritka vásár hírére. Guttman Izidor maga távol maradt a szomorú aktustól, Barta József dr. budapesti ügyvéddel képviseltette magát.

Már a reggeli órákban kocsi kocsi után és automobilon egész serege robogott minden irányból Karcsava felé. Tíz órakor, mikor az árverezés megkezdődött, már többen voltak, mint háromszáz. Az ungvári színésznők is elmentek s a primadonna, Batizfalvy Elza abbáziai üdülését szakította meg, hogy ott lehessen és összevásárolhasson egy sereg holmit a híres gavallér gyűjteményéből. Lassanként egész jó üzletté vált az árverés, az apróbb majolikák és porcellán figurák kétszeres áron kelttek, az asszonyok igazán tullicitáltak egymást, hogy megvehessenek egyet-mást. A nagyobb értékű dolgokat maga a báró-család vásárolta össze.

Két napja tartott az árverés, de így sem lehetett elkészülni a roppant holmival. Nagyon kedves látvány volt, hogy az urak és hölgyek a kocsikon ebédeltek, mert Karcsaván nincsen vendéglő, vagy ha van, nem tud háromszáz embert ellátni. A különös vásárt pedig senki sem akarta megszakítani, inkább mindenki hozott magával egy kis sültet, bort, itt-ott pezsgőspalackok is durrogtak. Ha nem lett volna ott a végrebajtó s a hatósági nép: az egészet másnak nézhette volna az ember, mint árverésnek. Valami vidám kirándulásnak egy régi kastély romjaihoz.

Hamis vád gyűjtőgátásról

(Legett kézimunkaüzlet. — A furfangos segéd.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, április 10.

Ez év január havában veszedelmes tűz pusztított Horváth Ákos kézimunkakereskedő Erzsébet-köruti üzletében. Mire a tűzoltók kiértek, az egész üzlet lángban állott s a tűzoltók megfeszített munkája dacára is elpusztult az egész áruaktár. Az üzlet az Első Magyar Általános Biztosító Társaságnál kétszáz ezer koronára volt biztosítva és Horváth Ákos bejelentette kárát a biztosító társaságnál.

Megtudta ezt az üzlet egyik alkalmazottja, Grosz Adolf és érintkezésbe lépett a biztosító társasággal. Hajlandónak mutatkozott, hogy jó pénzért leleplezi azokat a szabálytalanságokat, amelyek az üzletben történtek és amelyeknek alapján a társaságnak nem kell majd kifizetni a biztosítási összeget. A biztosító társaság jegyzőkönyvet vett föl Grosz Adolf vallomásától, Grosz pedig szolgálataiért pénzt kért a társaságtól. Az agyafurt kereskedő azonban más módon is igyekezett a tüzesetet a maga javára gyümölcsösíteni. Főnöke és a többi alkalmazott előtt ugyanis úgy tüntette fel a dolgot, mintha a biztosító intézet örökös állást, majd ezer korona jutalmat ígért volna neki, ha főnökére terhelő adatokat szolgáltat. Mikor ezt elmesélte Grosz, egyuttal azt is hozzátette a főnök és Inczédi Kálmán gyárvezető előtt, hogy ő az ígért előnyök dacára sem fogja főnökét kompromittálni és inkább elfogad Horváthtól száz koronát, mint a biztosítótól ezret. Ezt a nyilatkozatát azonban a cégfőnök és az alkalmazottak burkolt fenyegetésnek, nem kérelemnek tekintették, úgy, hogy Horváth február hetedikén elbocsátotta Groszot, aki erre névtelen levélben jelentette fel a cég tulajdonosát.

Nagy Károly dr. detektív főnök, az anonim levél alapján Grosz Adolfot, aki magát a levélben koronatanuként tüntette fel, kihallgatta. Az elbocsátott alkalmazott a rendőrségen súlyosan terhelő vallomást tett Horváth Ákos és neje ellen. Majd érintkezésbe lépett volt kollégáival, hogy őket is terhelő vallomások megtételére bírja rá. Az egyik kereskedősegédet, Cseh Jenőt rá akarta venni olyanok állítására, hogy a főnök utasítására selymet dobtak a tűzbe, árut szállítottak a tűz utáni napon a fióküzletbe. Mikor pedig Cseh kijelentette, hogy ezekről a dolgokról nem tud, akkor is arra igyekezett rábírni, hogy valljon csak ilyen értelemben s ne legyen tulságosan skrupulózus.

Singer Zsófiát az utcán szólította meg Grosz és közölte vele, hogy a kihallgatáson azt kell vallania, hogy látta, amint a tüzeset után osomagokat vittek el a fióküzletből. Vorobitz Kálmánét arra igyekezett rábírni, hogy vallja a főkapitányságon, hogy a Grosz által becsomagolt árukat a tűz utáni napon az asszony elszállította a fióküzletbe. Egyuttal azzal félemlítette meg Vorobitzné, hogy a többi tanuk így vallottak már és ha ő mást mond, abból nagy kellemetlenségei lesznek.

A tüzeset alkalmából megindult vizsgálat kiderítette Horváth ártatlanságát és ellené birói eljárás nem is indult meg. Az alaptalanul vádaskodó alkalmazott azonban bajba került. A királyi ügyészség vádat emelt ellene hamis tanúzásra való rábírás négy büntette és szarolás büntetnének kísérlete címén. Grosz részben tagadja a vádakat, a négy alkalmazott egybevágo vallomása alapján azonban március

12 én elfogták és azóta előzetes letartóztatásban van. Védője Balla Ernő dr. a napokban adott be kérvényt védencének szabadlábra helyezése céljából. Az érdekes bűnügyet április végén tárgyalja a budapesti büntető bíróság.

Borzalmak éjszakája a jégszirteken.

(Részletek a rozmárvadászok katasztrófájából.)

Távirati tudósítás.

London, április 10.

A nagy katasztrófáról, amely az újfundlandi St.-Johns közelében egy rozmárvadász-flottát ért és amelynek a New Foundland hajó hetven emberén kívül a mai napig nyomtalanul eltűnt Southern Coors gőzös is áldozata lett, most a következő részleteket közlik még:

Megrendítő esemény volt, amikor a szombatról vasárnapra virradó éjszakán partra teték a hóviharban megdermedt és borzalmasan megcsontított holttesteket. A vadászok hozzátartozói, akik már napok óta aggódtak férjük és apjuk életéért és több éjszakát töltöttek értük álmatlanul, halálos izgatottsággal siettek a tengerpartra, hogy megtudják: élve, vagy halva jött-e meg, akit várnak.

Hetven holttestet terítettek a partra. Hajnalhasadáskor aztán megkezdődött a borzalmas agnoszkálás. Leírhatatlan jelenetek következtek most egymásután, a mint egyik-másik halottra ráismertek a hozzátartozói. A vihar tombolásába és a partnak csapódó hullámok menydörgésszerű robajába asszonyok és gyermekek kétségbeesett zokogása és jajveszékélése vegyült. Egy idősebb embert egy fiatal legénnyel átka-rolva szedtek ki a tengerből: apa és fia volt, a kik a pusztulás pillanatában sem hagyták el egymást.

Némely családnak az apán kívül négy öt felnőtt fia is odaveszett. A hátramaradottak valóságos őrjöngtek mérhetetlen fájdalomukban. Asszonyok és leányok sorra ájultak el a rettenetes fölindulástól és nem volt senki sem, aki megnyugtassa őket, mert a visszatért férfiak maguk is betegek voltak az izgalomtól meg az emberföli munkától, a melyet végeztek.

Mikor már minden halottat fölismertek és hazavitték, akkor kezdték csak elmondani a megmenekültek, hogy tulajdonképpen hogyan történt a szerencsétlenség. A vadászok elmondták, hogy a vihar kitörésekor otthagyták hajójukat s partra szálltak, a Stephano hajó kapitánya azonban nagyon biztatta őket, hogy csak menjenek vissza a hajóra. A vadászok, akik száznegyvenen voltak, előbb a Stephanora mentek, ahol ebédet kaptak; a kapitány azonban a saját hajójukra küldte őket, épen akkor, amikor leghevesebb volt a hóvihar. A vadászok elindultak és — eltévedtek, a hajók szirénajelzései is megtéveszthették őket, a hó is elkápráztatta a szemüket s így történt, hogy nem akadtak rá a hajójukra és erejüket vesztvén ottvesztek, akik nem tudták magukat föntartani a segítség megérkezéséig. Ha a Stephano kapitánya nem biztatja őket, hogy otthagyják a biztos partot, semmi baj sem történik.

A vadászok hajóján közben egyre nyugtalanabbul várták a távollevő embereket. Néhány napig remélték, hogy talán más hajóra menekültek a veszedelem elől, de azután megtudták, hogy mi történt, hogy csak a fele maradt meg a száznegyvenes csoportnak. A megmaradtok csütörtökön érték el a part mellett meghúzódó Bellaventura hajót, amely fölvette őket. Mikor elmondták társaik borzasztó tragédiáját, a Bellaventura nyomban felszedte a vasmacskáit és odament a szerencsétlenség helyére.

A holttestek egy része a jégtömbökbe belefagyott, a többi a jég között uszkált. A megmenekültek elmondták, hogy a mikor eltévedtek, sem élelmiszer nem volt náluk, sem viharos időre való ruha. A szerencsétlen emberek, a mikor látták, hogy a ki lefekszik, rögtön megfagy: kényszerítették egymást a futásra és

mozgásra, de sokan nem bírták s amikor már nem volt jártányi erejük, összeroskadtak és megfagytak. Hogy a veszedelemtől és szenvedésektől gyötört emberek mi mindent csináltak az ő örütségükben, azt emberi képzelet nem tudja fölérni. Néhányan arra gondoltak, hogy fölbontanak meg ölt rozmárokot s félig beléjük bujva védekeznek a megfagyás ellen, de csakhamar látták, hogy az sem ér semmit. Arra egyik sem gondolt, hogy a megfagyott embereket levetkőztessék s magukat védjék az így szerzett ruhával.

A megmenekültek kivétel nélkül valamennyien nyomorékok maradtak. A legtöbbnek közülök karját, vagy lábát kell amputálni s többen meg is örültek a szerencsétlen megmenekültek közül.

Ügyvédből börzeügynök.

— Az elspekulált kétezer korona. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, április 10.

Van a budapesti börzén egy öreg fiskális, Böke Benő dr., aki most tőzsdeügynök, de valaha ügyvéd volt. Ugy látszik azonban, hogy ma sem megy jobban a sora, mint amikor ügyvédeskedett. Legalább erre mutat az a póre, melyet ma tárgyalt a büntető törvényszék Nedeczky dr. bíró elnöklésével.

Az agg börziáner-doktort tavaly aikkasztás miatt jelentette fel egyik megbízottja, Egressy Béla födbirtokos, aki azért fordult hozzá, hogy játszék részére a tőzsdén. Egressy, miután 2000 korona fedezetet adott át, Böke dr-t értékpapírok, még pedig Hazai Bank-részvények vásárlására utasította. A spekuláció rosszul ütött ki, a részvények ára „esett” és veszített a födbirtokos. De még így is visszajárt volna neki 785 korona.

— Igaz — mondta Böke dr. — de nincs pénz...

Mit tesz ilyenkor a vesztes, aki duplán bosszankodik? Följelenti az ügynökét s ezt cselekedte Egressy is. Vád alá is helyezték az öreg Böke dr-t, de közben megbocsátott neki a károsult, mert kiegyeztek s lefizetett annyit, hogy már csak 400 koronával tartozott. Az egyezség után Egressy kérvényt intézett a bírósághoz, hogy emberét kihuzza a csávából.

— Tévedtem — írta — a vádlott nem sikasztott. Mert a hiányzó összeget is elvesztette Magyar Hitelrészvényeken, amelyek vételére, mint utólag eszembe jutott, szintén adtam megbízást.

Ez szépen hangzott, lehetett volna igaz is, csak hogy a bíróság nem hitte el. Így történt, hogy a főtárgyalást mára mégis kitűzték. Azóta pedig megint változott a helyzet, amennyiben a panaszos visszatért az eredeti álláspontjára, aminek több oka lehetett. Például: vagy az, hogy eskü alatt kellett vallani, vagy az, hogy Böke dr. máig se fizette meg a hárallékot.

— Hát nem igaz, — kérdezték a panaszost — a Hitel-részvények dolga?

— Nem, azt csak az egyezség kedvéért mondtam.

— Szóval, ön a mai vallomásra esküszik?

— Esküt nem is tehetek egyébre.

Ezek után Uzonyi dr. kir. ügyés elítélésért kérte Böke dr-t, míg a védője, Kisfalvi A. Rezső dr. a felmentés mellett érvelt. Azon az alapon kérte a felmentést, hogy az ügyfelek közt elszámolási viszony keletkezett, sikkasztásról tehát nem lehet szó.

A törvényszék osztotta ezt a jogi felfogás és Böke dr. fölmentette. És ebben megnyugodott a közvédlő is.

A legszebb olasz hercegnő.

(Litta hercegnő emlékei. — Umberto király barátja.)

Távirati tudósítás.

Róma, ápr. 10.

A napokban halt meg Eugénia Bolognini, Litta Visconti Arese hercegnő, aki — amint azt a lapok megírták — éveken keresztül intim barátja volt Umberto olasz királynak. Az elhunyt hercegnő életéből most érdekes apróságokat elevenítenek fel az olasz újságok.

A hercegnő az olasz arisztokrata társaságoknak sokáig elismerten legszebb hölgye volt és megcáfolatlan tényként élt a köztudatban az a hit, hogy egyénisége varázsának senki sem tudott ellentállni. Egészen kis gyermek volt még, amikor felkeltette Balzac csodálatát maga iránt. A híres francia regényíró „Éva leánya” című regényét a kis Eugénia anyjának ajánlotta és előszavában ezt írja:

— Olyan leánya van önnek, aki már ma szép, s akinek szellemes mosolygása már most mutatja, hogy egykor bőségesen rendelkezni fog az asszony legfenségesebb adományaival.

Balzas Milanóban vendége is volt a Bolognini családnak. Gyermekkorában Eugénia modellt ült a híres szobrásznak, Vincenzo Velának, aki róla mintázta „Reggeli imádság” című világhírű szobrának térdelő női alakját. A hercegnőnek nagy érzéke volt a művészetek iránt. Családjá a Porciák leszármazottja volt és általuk sok művészi alkotás jutott a hercegi ház birtokába. Sok gyönyörű séeresi vázát, amelyeket XVI. Lajos testvérei hoztak Párisból Milanóba és itt a Porcia családnak adtak, a Civico Muzeumnak ajándékozott a hercegnő. Őt magát, a hatvanas évek divatos festője, Giuseppe Bertini, nem a legsikerültebben portretizozta. Életének legszebb éveiből nem maradt képe. A hercegnő híres volt nagy jótékonyágáról is. Mikor elsőszülött Alfons fia, aki a tüzerönkéntesek közt szolgált, hirtelen meghalt, hétszáz ezer lirát osztott szét a szegények között és óriási alapítványokat tett fia emlékére.

A hercegnő korának összes kiválóbb személyiségeivel személyes, vagy levélbeli összeköttetésben állott, de sohasem dicsekedett ezzel és senkinek sem mondotta el, az események bekövetkeztében gyakran milyen fontos szerepe volt neki is. Néhány évvel ezelőtt összes leveleit és okmányait megsemmisítette, mert azt akarta, hogy halála után ne tárgyalja életét a nyilvánosság, amelyet mindig került. Mégis feltehető, hogy az alábbi epizódott ő maga mesélte el, mert különben aligha jutott volna ez nyilvánosságra.

1859. előtt történt, mikor a hercegnő párisban tartózkodott. III. Napoleon császár és a felesége meghívták egy kocsiturára, s mikor a kis társaság egy keresztutához ért, a postillonok nem tudták, az utak közül melyiket kövessék. Napoleon nevetett és a hercegnőhöz fordult ilyen szavakkal:

— Válasszon! Jobbra vagy balra akar menni?

A hercegnő, aki mindig erősen hazafias érzelmű volt, így válaszolt:

— Egészen mindegy felség. Hisz minden ut ugyis Rómába vezet.

Eugénia császárnő rosszaló pillantást ve-

tett a szép hercegnőre, a császár pedig finom mosollyal szólt:

— Nem principessza, igazán nem óhajtom, hogy ez az ut — Rómába vezessen.

Andrássytól — Aehrenthalig.

(Angol könyv a monarchia külpolitikájáról. — Az annexió diplomáciai titkai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, április 10.

Tíz évig képviselte Bécsben a Timest, a nagy angol világapot Wickham Steed s most hatalmas könyvben számol be mind arról, a mit tíz év alatt látott, hallott, megtudott. Amit könyvében elmond, nem csupán megfigyelés és ítélet, hanem részben bizalmas közlés, a mit eddig nem tudtunk.

Steed a Habsburg-házhoz való dinasztikus hűség produktumának tartja az osztrák és magyar monarchiát s nagyon hangoztatja Ferenc József király önzetlenségét, nemes gondolkodását s igazságosságát; jellemzés közben azt mondja, hogy Ferenc József az igazságtalanságig alkotmányos. De hogy mit gondol ezzel, nem mondja meg. Alkotmányosságunkról úgy vélekedik, hogy az csupán szép kabátba bujtatott császár és bürokratikus abszolutizmus, a mit maguk a népképviseltek támogatnak legjobban. A parlamenti obstrukció Steed szerint voltaképpen azon a föltevésen alapszik, hogy

a pártok tehetnek akármit, az állam szükségleteiről ugyanis gondoskodik az uralkodó.

Az osztrák arisztokráciáról azt mondja, hogy egészséges, friss levegőn nevelkedett csoport, nem nagyon intelligens, nincsen fejlettebb izlése; főképpen a sportot és zenét szereti. Jó fiúk, minden osztályöntudat nélkül. Az osztrák arisztokrata dekoratív egyéniség, míg a magyar, a cseh és lengyel aktív ember, főképpen a politikában. Az osztrák arisztokrata jellemzésére megemlít Steed egy Czerin grófot, aki halála előtt így szólt a körülötte összegyűlt családtagokhoz:

— Ha a jó Isten megkérdezi tőlem, hogy mit csináltam a földön, ezt mondhatom csak: nyulra vadásztam, nyulra vadásztam, nyulra vadásztam!

A sajtó ismertetése után a következő érdekes fejtegetés következik a könyvben:

Az öreg Andrássy Gyula gróf szemei előtt Nagy-Ausztria ábrándképe lebegett s ennek csak egy állomása volt, Bosznia és Hercegovina okkupálása. Rudolf királyi herceg ezt mondta egyszer a feleségének, Stefánia királyi hercegnőnek Konstantinápolyban:

— Itt leszel valamikor császárné!

Az uralkodó az okkupáció befejezése után elégedetlenkedni kezdett Andrássy gróffal, mert ezután nem csinált már semmit. Utódai, Haymerle és Kálnoky kevesebbet értek, mert egészen Bismarck befolyása alatt voltak, aki hivatalosan összekovácsolta a német-osztrák szövetséget s a monarchia háta mögött Oroszországgal szövetekezett.

A mikor Aehrenthal lett külügyminiszter a monarchia olyan külügyi sikerekhez jutott, a milyeneket azeelőtt hosszú ideig nem tudott elérni. Gyűlölte Oroszországot és Angliát s ezért mindjárt hivatalbalépése után intrikálni kezdett Konstantinápolyban, a hol kijelentette, hogy ha a monarchia megépítheti a nitroviceai vasutat, nem törődik a törökországi belső reformokkal. Erre az engedelmet valóban megkapta és Izvolszki csaknem dühöngött mér-

gében. Ezután gyorsan követték egymást az események.

A cár és az angol király találkoztak a Reválban, hogy megkezdjék monarchia izolálását,

az új törökök megbuktatták a régi rezsimet, mi történjék most Boszniával és Hercegovinával? Izvolszki ekkor följajánlja az aneksziót, részben azért, hogy a szerbeket a monarchia ellen uszítsa, másrészt pedig a Dardanellák megnyitása ellenében Izvolszki és Aehrenthal abban állapodtak meg, hogy az utóbbi kellő időben jelezni fogja az orosz kormányának az anekszió napját, amelyet október 6-ára tűztek ki.

A monarchia berlini, párisi, római és londoni nagykövetei Bécsben időztek október elején, hogy átvegyék azokat a királyi kéziratokat, amelyekkel Ferenc József az annexiót az uralkodóknak bejelenti. A nagykövek azt az utasítást kapták, hogy a levelet október 5-én adják át az uralkodóknak, mivel azonban Fallières elnök 5-én vadászatra ment, Khevenhüller gróf nagykövet kénytelen volt a levelet már 3-án átadni neki. Az elnöknek arra a kérdésére, hogy mi lesz Bulgáriával, azt felelte a nagykövet, hogy a királyság proklamálása az annexiót megelőző napra van kitűzve. Fallières ezt a fontos hírt nyomban közölte az angol királylyal. Sir Goschen, Anglia bécsi nagykövete utasítást kapott erre, hogy menjen el Aehrenthalhoz és kérdezze meg tőle is, mi lesz Bulgáriával? A miniszter azt felelte erre, hogy nem tud semmit. Goschen megjelentette a nyilatkozatot Londonba, ahol a kétféle felelet nagy megütközést keltett. Utóbb kiderült, hogy a nagykövet őszinte volt, a miniszter pedig nem, amit Goschen meg is mondott Aehrenthalnak, mielőtt visszahívták.

A trónöröklés kérdésével is foglalkozik Steed könyve. Steed szerint képtelenség, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös feleségét majdan megkoronázzák, mert ha a magyar törvény nem is különböztet meg egyenlőrangú és rangon alól való házasságot, a pragmatika szankció annál határozottabban zárja ki az öröklésből a nem királyi hercegi családból származó személyeket.

Tisza miniszterelnök cikke az Igazmondóban. Budapestről jelentik: Az Igazmondó husvéti számában Tisza István gróf miniszterelnök cikket írt „Megint csak a külpolitikáról” címmel. Cikkében kifejti a miniszterelnök, hogy mint eddig, ezután is tájékoztatni fogja a népet a külpolitikai viszonyokról. Az orosz cár és általában az orosz külpolitikának felelős irányítói helyes politikát követnek, amely nem szítja az ellentéteket és nem idézi fel a háború veszedelmeit. De csak a vak nem látja, hogy az orosz nemzet körében hívei vannak a pánszláv iránynak is, amely az osztrák-magyar monarchia és különösen a magyar nemzet létérdeke ellen irányul. Ha, amitől az Isten óvjon, az orosz politikában ez az irány kerekednék felül, ez olyan háborús veszedelmet jelentene, amely ellen a hármasszövetségben kerestünk és találtunk menedéket.

A prágai hercegek a trónörökösnél. Prágából jelentik: Skribinsy prágai hercegek e hó közepén Konopistba fog utazni, ahol két hétig a trónörökös vendége lesz.

Szerb konzulátusok. Belgrádból jelentik: Politikai körökben azt beszélnek, hogy a szerb kormány a nyár folyamán Bécsben, Bukarestben, Konstantinápolyban és Berlinben főkonzulátust, két ausztriai városban pedig konzulátust állít fel.

Miniszteri intézkedés a nem állami tanítókról.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 10.

Tudvalevő, hogy a kultuszminiszter már egy előbbi rendeletében megállapította azokat az eseteket, amelyek szerint módjában áll az iskolaföntartóknak a nem állami tanítók illetményeit az állami tanítók illetményeinek arányában fölemelni. Most a személyi pótlékokra vonatkozóan a következőkkel egészítette ki a miniszter az előbbi rendeletét:

Az iskolaföntartók akkor, amidőn államsegítségű tanítók fizetését az állami tanítók fizetése arányában saját erejükből fölemelik, azoknak szolgálati idejét, illetve az 1893. évi október hónap 1-ét megelőző működési éveiket (az államsegítség leszállítása nélkül) számításba nem vehetik, mert egyrészt az 1913. évi XVI. törvények 7. szakasza értelmében a községi és hitfelekezeti elemi iskolai tanítók szolgálati ideje csakis 1893. évi október hónap 1-től kezdve számítható be, másrészt pedig az 1913. évi XV. törvények 9. szakasza szerint azoknak az állami iskolai tanítóknak a szolgálata, akik községi, vagy hitfelekezeti iskoláktól vétettek át, szintén csak a jelzett időponttól számít. Nyilvánvaló tehát, hogy egyes iskolaföntartóknak az az eljárása, hogy tanítók fizetésének az állami tanítók fizetése arányában történt emelése alkalmával azoknak 1893. évi október hónap 1-jét megelőző szolgálati éveit is beszámították, a fizetés kiegészítő államsegítség leszállítása nélkül tovább fenn nem tartható, mert akkor egyes községi vagy hitfelekezeti iskolai tanítóknak államsegítséggel kiegészített fizetése meghaladná az ugyanannyi szolgálati idővel bíró, előzően szintén községi vagy hitfelekezeti iskoláknál alkalmazott állami tanítók fizetését, a mi pedig az 1907. évi XXVII. törvények 14. szakaszának vonatkozó rendelkezésébe ütköznék. Az 1913. évi XVI. törvények 28. szakasza az iskolaföntartóknak egyébként is módot ad arra, hogy az érdemes községi és hitfelekezeti iskolai tanítók részére az illetményeik megállapításánál figyelembe nem vehető, 1893. évi október hónap 1-je előtti szolgálatuk fejében évi 200 koronától 600 koronáig terjedő személyi pótlékot adhassanak.

A nem állami tanítók lakás- és kertilletményeit illetőleg pedig legujabban a következő irányelvek követésére hívta föl a miniszter a közigazgatási bizottságokat:

1. Az 1907. évi XXVII. törvények 2. szakaszának első négy bekezdése hatályon kívül helyeztetvén, a többtanerős iskolánál alkalmazott nőtlen, vagy hajadon tanítók részére is az 1913. évi XVI. törvényekben megállapított lakás, vagy lakáspénz biztosítandó, ettől eltérő rendezésnek most már nincs helye.

2. Ha a természetben nyújtott lakás megfelel a törvényes kívánalmaknak, de a tanítói javadalom összeírásakor hasznélvezete alacsonyabbra értékeltetett, a tanító a megállapított hasznélvezeti érték és törvényben előírt lakáspénz közötti különbözetre jogos igényt nem támaszthat.

3. Az 1913. évi XVI. törvények 17. szakasza csak a jövőben létesítendő lakások szobáinak alapterületét határozván meg, a meglévő tanítói lakásoknál a szobák nem kifogásolhatók, ha alapterületük a megyei szabályrendeletben előírt minimumot eléri.

4. Az 1913. évi XVI. törvények értelmében kertilletmény, vagy kertvátság csakis azoknak a tanítóknak jár, akik természetbeni

lakást kapnak, a lakáspénzt élvezőknek ellenben nem:

5. Azoktól a tanítóktól azonban, akik részére az iskolaföntartók az 1907. évi XXVII. törvények hatályban volt alatt a lakáspénzen kívül még kertet, vagy kertvátságot is biztosítottak, a kertilletmény most sem vonható meg, mert arra szerzett joguk van, ám a tanítók személyében beálló változás esetén az utód kertilletményre már nem tarthat jogos igényt.

Megítelt

ötvenezer korona kártérítés.

(Sulkovsky hercegnő volt gondnokának pöre.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 10.

Halitzky Árpád, a ki a Sulkovsky-féle ügyekben mint Sulkovsky Ida hercegnőnek az aradi árvaszék által kirendelt személyi gondnoka nagy szerepet játszott, a pankotai Sulkovsky uradalomnak volt gazdatisztje. 1907. évben Králitz Lajos dr. Sulkovsky József Mária herceg magyarországi vagyonkezelő gondnoka Halitzkyt a feistritzi Sulkovsky uradalomhoz belyezte át, mint jószágkormányzót. Feistritzben működött Halitzky egész 1913-ig, amikor hitelen elbocsátották őt az uradalomtól. A felmondást az uradalmi jószágkezelőség azzal indokolta meg, hogy Halitzky a bonni törvényszéknél feljelentette Hellekessel Henrik dr. bonni ügyvédet, aki Sulkovskynak németországi vagyonkezelő gondnoka s így Halitzkynek felebbvalója volt.

Halitzkynek az uradalommal kötött szerződése értelmében abban az esetben, ha az uradalom szolgálatából saját hibáján kívül bocsátották el, a rendes felmondási időn kívül egy évi illetményének ötszöröse járt volna végkielégítés gyanánt. Halitzky ezt az összeget követelte is az uradalomtól, azonban a kifizetést megtagadták tőle azon a címen, hogy a felmondás az ő, Halitzky hibája folytán történt.

Halitzky az aradi törvényszéknél erre két hónap előtt 51,364 korona erejéig keresetet indított Sulkovsky József Mária herceg, illetve magyarországi vagyonkezelő gondnoka, Králitz Lajos dr. ellen. A pörben alperes ismét azzal védekezett, hogy Halitzky a bonni törvényszék előtt megrágalmazta felebbvalóját, ami a magyar törvények szerint rögtönös felmondási ok. Halitzky ezzel szemben azzal védekezett, hogy ő, mint Sulkovsky Mária hercegnő személyi gondnoka, az aradi árvaszék egyenes utasítására tette a feljelentést azért, mert Hellekessel az árvaszék szerint oly egyének törekvéseit támogatta, akik a hercegnő érdekei ellen törtek. Mint gondnok az árvaszék utasítása elől nem térhetett ki, már pedig a gondnoki tisztet Králitz dr. és Hellekessel dr. engedélyével fogadta el.

A törvényszék ma ítélkezett a kártérítési pörben s Halitzky érvelését fogadva el megítélte részére a keresetben kért 51,364 korona kártérítési összeget.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	—	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	—	151
Nyomda	—	151

Béke vagy háboru Albániában?

(A román király nyilatkozata.)

Távirati tudósítás.

Páris, április 10.

A Matin ma főszerkesztőjének Károly román királyal való beszélgetését közli. Az újságírónak arra a megjegyzésére, hogy a király atyai gyöngédséggel van Albánia iránt, Károly király ezt felelte: -

— Nem az apa, hanem a keresztapa gyöngédsége ez keresztfia iránt és ez az érzés nagyon természetes, mert Románia és Albánia közt mindig a legszorosabb viszony volt. Az a munka, amit most odalenn Albániában végeznek, méltó Európához és ha sikerül, akkor az európai műveltséget átlántálja ezekre a területekre. Remélem, hogy Európa nem fogja megtagadni támogatását a fejedelemtől, aki Európa érdekében jár el.

A román király azzal fejezte be a beszélgetését, hogy egy újabb háboru gyalázat lenne Európára. A háborut mindenáron el kell kerülni, de ne feledjük el, hogy ma már nem a fejedelmek csinálják a háborut, hanem a népek. A népek bizonyos áramlataival szemben az uralkodók tehetetlenek.

Róma, április 10. A Stefani-ügynökség jelenti: Franciaország, Anglia és Oroszország nagykövetei tegnap délután egyenként átnyújtották a hármastól a választ a görög jegyzékre. Egy durazzói jelentés szerint Veratassiss epiróta megbízott, aki az albán kormánnyal tárgyalt az epiruszi kérdésben, ma reggel Korfuba utazott. Onnan az ügy végleges rendezése végett néhány nap múlva visszatér.

London, április 10. Az az egyezség, amely Románia és Bulgária közt a dunai hid építése miatt létrejött, utólag meghiusult. Románia ugyanis visszatért ahhoz a már elejtett követeléséhez, hogy a hid Korabiánál legyen. Beavattak szerint Romániát Oroszország biztatta erre a lépésre.

Durazzóból jelentik: Délalbániából megnyugtató hírek érkeznek, az albán csendőrség mindenütt visszaverte a bandák támadásait. A támadó bandák azonban folyton új erősítéseket kapnak.

Páris, április 10. Az Excelsior római jelentése szerint a hatalmak ez idő szerint, a mikor Dél-Albániában áll a harc, utat és módot keresnek a béke megteremtésére. Eddig két javaslat érkezett a hatalmakhoz, az egyik Szerbiától, a másik egy más forrásból, amelyet az Excelsior nem nevez meg.

Szerbia rámutat arra a kellemetlen helyzetre, a melyben van, mint egy olyan állam közvetlen szomszédja, amelyben valóságos anarchikus állapotok vannak. Szerbiára ez annál súlyosabb, mert Ausztria és Magyarország megtiltotta neki, hogy a területére betörő egyes albán bandákat fegyverrel üzze vissza. Szerbia ezért azt indítványozta, hogy Albánia minden nagyobb városát nemzetközi csapatok szállják meg és Albánia fővárosa Szkutari legyen.

A másik javaslat kantonokra akarja osztani Albániát Svájc mintája szerint. A kantonoknak főkormányzatuk volna, mindegyik képviselőt küldene a nemzetgyűlésbe, amely a fejedelemmel együtt intézné a közös belső és külső ügyeket. Kérdés csupán, mi lenne a kantonokra osztott Albánia fővárosa? Ausztria és Magyarország Durazzót kívánja, Olaszország ellenben Szkutarit.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: Nincs előadás.

Vasárnap: Délután: *A kis király*, operette. Este: *Nemtudomka*, operette. Bemutató előadás. (Bérletszünet.)

Hétfő: Délután: *Nagy kabaret*. Este: *Nemtudomka*, operette. (Bérletszünet.)

* **A színház közlései.** *Nemtudomka*. Az a nagy érdeklődés, amely a *Nemtudomka* vasárnapi bemutatóját megelőzi, kétségtelenné teszi, hogy nagy siker útjára indul husvét első napján Bakonyi Károly és Huszka Jenő operetteje. A *Nemtudomka* címszerepét Pataky játssza. Micit, a kávéház tündérét Diósy Nusi. A többi főbb szereplők Várnay, Polgár, Barics, Delli, Virágh, Herold, Ocskay lesznek.

A **husvétünnep**ek alkalmával husvét vasárnapján délután az idei szezonnak legnagyobb sikerét aratott operetteje, *A kis király* kerül színpadra, az idei slágeroperette, amely eddigi előadásai mindig zsúfolt nézőtér előtt került színre. Husvét hétfőjén délután pedig nagyszabású kabarét rendez az aradi színház.

A **Mandarin**. A husvétünnepet követő hétnél érdekes szenzációja lesz az a pompás kínai tárgyú darab, amelyet két angol író vitt a színpadra. Az aradi társulat nagy ambícióval készül a *Mandarinra*, amelyeknek főbb szerepeit Várnay, Szendrey, Kesztlerné, Komjáthy Mici, Delli játsszák.

Krammer Teréz Aradon. Ritkán látott vendége lesz a jövő héten két napig az aradi színháznak. A magyar királyi Operának hosszú éveken át volt tagja, Krammer Teréz asszony jön Aradra, hogy csodásan szép hangjával, briliáns ének tudásával gyönyörködtesse az aradi közönséget. Két estén fog vendégszerepelni a kiváló művészasszony, csütörtökön és pénteken: a Bőregérben és a Szulamithban lép fel.

* **A reygate-i gyilkosság.** (Conan Doyle szenzációs filmje az Urániában.) A világhírű Sherlock Holmes kiváló detektív bravurjait egy angol filmgyár feldolgozván, az Uránia-színház színelőadásban a fenti sorozat első képét közönségének bemutatni. Nem kell külön jellemezni, hogy mennyi ügyesség, ravaszság és szímat testesül meg ezekben a képekben, anélkül azonban, hogy magának a bűncselekménynek elkövetése zavarólag hatna a közönség jóízűségére. Az első kép is művészi tökélytel, oldja meg feladatát, mert az események gyors és ügyes csoportosítása által fel tudja kelteni a közönség érdeklődését és demonstrálni tudja az angol detektívnek szédületes ügyességét és erejét. Nem a ponyvairodalom füzeteiből vett meseanyaga, hanem igenis tökéletes és kész művészi munka, mely érdekességével és szolid kivitelével legelsőrangú filmalkotás. A kiváló pótműsorból kiemeljük a „Trombitajel” című szenzációs amerikai cowboy-dramát. Egyáltalán a színház sulyt helyez arra, hogy a műsorok kiválóságát ne az ismertető füzetek tömkelegéből, hanem a képek értékéből állapítsa meg a közönség.

* **Páris lángokban.** (Premier az Apollóban.) Az Apollo-színház mai napja hosszú időkre emlékezetes marad a közönség előtt. Páris lángokban a címe a ma színrekerült mozi-szenzációnak, amely nagy és maradandó sikert aratott. Hogy nagy érdeklődés fog megnyilvánulni a kép iránt, az előrelátható volt, mert az aradi bemutatót megelőzőleg a főváros közönségét valóságban lázban tartotta hetekig ez a kolosszális film, amelyről a budapesti újságok, mint a kinematográfia klasszikus diadaláról emlékeztek meg. Mi sem mondhatunk mást az Esclair-gyárnak eme maradandó emlékü alkotásáról, minthogy ezzel a minden tekintetben kiváló produkcióval a filmgyárak között ismét a legelső helyre kerül. Közel két órán keresztül uralkodik az idegeinken a csodás művészettel megirt cselekmény. A dráma fordulatokban változatos (s meséje minden jelenetben megkapót s ujjat hoz a néző számára. A színház igazgatósága a legnagyobb körültekintés mellett sem tudta elhelyezni a rengeteg publikumot. A Páris lángokban szombaton látható utoljára az Apollóban.

* **Bernhard Sarah utolsó körútja.** *Párisból* jelentik: Bernhard Sarah, a világhírű tragika, utolsó világgörútjára készül. A körutat októberben kezdi meg Newyorkban, majd az összes európai fővárosokban is elbucszuk a közönségtől. A körút Londonban ér véget.

* **Göre Gábor bíró ur ma megjelent az Apollóban és óriási sikert aratott.** A közönség tulajadó derűtséggel fogadta a nagy hírnévre emelkedett lepéndi bíró urnak, Göre Gábornak, no meg saját küön udvartartásának, Durbints sógornak és Kátsa cigánynak kacagtatóan mulatságos históriáit. A pénteki premier a legteljesebb sikert hozott Gárdonyi Géza e pompás alakjának, sokat, jól mulatott rajta. Göre Gábor a holnapi műsor keretében is látható az Apollóban.

* **Az aradi zenekonzervatórium április 19-én a kulturpalotában tartandó hangversenyére a jegyek Weisz Leonál kaphatók.** 2427

* **„Gyerünk csak...” francia vígjáték a Kék egér összes szereplőivel, az Uránia legközelebbi ujdonsága.**

A külön milliomos felesége.

— Érdekes örökösödési pör. —

Távirati tudósítás.

Newyork, április 10.

Öt évvel ezelőtt elhunyt *Louisville*-ben Louis Phillip Ewald st. louis és louisvillei vasgyáros. Négy millióra becsült vagyonát a testvéreire és fogadott gyermekeire hagyta. Kilenc testvére és egy hűga fejenként 15.000 dollárt kapott, a vagyona többi része pedig Ellen J. Golden három gyermekére szállt, mint Ewald fogadott gyermekeire.

A végrendeletet azonban pörrel támadta meg Ellen J. Golden asszony s mint Ewald törvényes felesége özvegyi jogai alapján követeli hagyatékának körülbelül a felét: 2.000.000 dollárt. A pört most tárgyalják a louisvillei (Ky.) törvényszéken óriás érdeklődés mellett. Azt, hogy Ellen J. Golden törvényes felesége volt Ewaldnak, még csak nem is sejtette senki, oly ügyesen tudta eltitkolni azt a világ előtt az excentrikus milliomos.

Ellen J. Golden a tanuszkében elmondta, hogy törvényes házasságkötésük 1890 márciusában történt meg St. Louisban. Esküvőjük után Ewald fényesen berendezett kastélyba vitte őt, a mely St. Louis legelőkelőbb negyedében volt. Ettől kezdve a szomszédok előtt P. Golden néven szerepelt Ewald. Ugy látszik, mániája volt a titokzatosság, mert bár hatalmas vagyára volt St. Louisban és milliók heverték a különböző st. louis bankokban, nem igyekezett vagyonának megfelelő társadalmi állást betölteni. Kerülte az embereket s csak azokkal érintkezett, akikkel üzleti ügyben találkozott. A város vezető emberei közé sohasom ment, városi ügyekkel nem törődött. Ha csak tehetett, fényes otthonában tartózkodott s oly annyira kerülte a nyilvánosságot, hogy nemcsak gyárába, de az utcasarkon levő üzletbe is zárt hintóban ment. Annyira ment különekedésben, hogy megvásárolta a kastélyával szomszédos urilakot is és üresen hagyta haláláig.

A titokzatos vasgyáros még legbizalmasabb embereinek sem árulta el, hogy házas ember. Egyik gyermeke a másik után született, de a vasgyáros csak mint agglegény szerepelt tovább is. A mikor aztán közeledni érezte halálát, törvényesen adoptálta, örökbe fogadta a saját gyermekeit, de anyjuknak sohasem engedte meg, hogy az ő nevét használja. Az érdekes pör kimenetelét kíváncsian várják.

Szóffrazsettek és feministák.

(A magyar nő-mozgalom vezetői és miss Pankhurst.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, április 10.

Megirtuk, hogy Pankhurst Sylvia, az angol szóffrazsett-vezér holnap Budapestre érkezik. Az előrejelzett programban egy kis változás történt; amennyiben az előadás nem hétfőn, hanem szerdán este nyolc órakor lesz a Vigadó nagytermében. A magyar feministák nagyban készülnek a holnapi fogadásra s az előadáson is testületileg fognak megjelenni. Egyik újságíró Pankhurst Sylvia érkezése alkalmából beszélgetést folytatott Spády Adéllal, a magyar nőmozgalom egyik vezetőjével s megkérdezte a magyar feministáknak az angol szóffrazsettekhez való viszonyáról.

— Mindenekelőtt azt akarom kijelenteni — mondta Spády Adél — hogy Pankhurst Sylvia nem a magyar feminista egyesület vendége. Ez azonban mitsem változtat azon a tényen, hogy Budapestre való érkezését, előadását figyelemmel ne kísérik. Hivatalos fogadtatás nem lesz, de azért azt hiszem, sokan leszünk künn a pályaudvaron, mikor megjön. Az előadásra pedig mindannyian elmegyünk. Annál is inkább, mert fontosnak tartjuk, hogy a nőmozgalom magyar résztvevői tisztán lássanak az angol mozgalmak dolgában. Hiszen világos, hogy az angol szóffrazsettek a maguk pusztításait, tombolásait nem aljas indoktól vezetve követték el. A számos szomorú tünnettől kísért angol mozgalmat a különleges angol viszonyok szülték. Angliában vagy harminc olyan szövetség van, a mely a nők választójogáért küzd s ezek közül csupán egy, az East London Federation of Woman Suffragettes, választotta a küzdelemnek ezt a módját. A többi csendesen dolgozik. Mi a magyar feministák, szolidarisak vagyunk ugyan az angol szóffrazsettekkel, a kiknek a küzdési módját érteni és méltányolni tudjuk, de azért nem vagyunk szóffrazsettek. Eszünk ágában sincs a rombolás és pusztítás, amint-hogy ezekre magyar viszonyaink között szükségünk sincs. Az előadásra azonban mindannyian elmegyünk. Szükséges, hogy nem egyoldalú információk alapján, az újságokból, hanem a mozgalom egy résztvevőjétől is meghalljuk az angol mozgalom okainak magyarázatát.

Pankhurst Sylvia előadására már Bécsben is nagyban készülődnek a feministák. A bécsi rendőrség azonban hír szerint, akadályokat akar gördíteni az előadás megtartása elé. Attól tart ugyanis, hogy Pankhurst Sylvia erőszakosságok elkövetésére fogja ragadtatni az osztrák feministákat is.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi borbély- és fodrászsegégek önképzőkörének táncvigalma. Az aradi borbély- és fodrászsegédek önképzőköre április hó 12-én, husvét első napján végvári Neumann Dániel báró udvari tanácsos fővédnöksége alatt, a „Fehér Kereszt”-szálloda disztermében, saját könyvtára alapja javára jótékony célú zártkörű táncvigalmat rendez. Belépődíj: Személyenként 1 korona 20 fillér. A kör rendezősége díszes meghívót bocsájtott ki. A vezetőségen kívül öt védnök, 14 diszelnök és száznál több vigalmi bizottsági tag fáradozik a multság sikere érdekében, mely előreláthatólag fényesnek ígérkezik és egyike lesz az idei bálak legsikerültebbjének.

Gyulay grófot eltiltják a kéréstől.

— Pörök a nyilttéri közlemény miatt. —
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 10.

Többször foglalkozott már az Aradi Közlöny a rágalmazási pörrel, amelyet Máthé László földbirtokos indított Gyulay István gróf ellen. A rágalmazási pör egyik tárgyalása után Gyulay István gróf az Aradi Közlöny múlt évi szeptember 12-iki számában nyilttéri közleményt tett közzé, amelyben úgy nyilatkozott, hogy Lukácsy Lajos aradi ügyvéd, volt vagyongazdálkodója neki kárt okozott, amelynek egy részét 200.000 koronával megtérítette.

Lukácsy a nyilttéri közlemény miatt rágalmazási pört tett folyamatba Gyulay gróf ellen, de egyúttal felhívási keresetet is indított ellene az aradi kir. törvényszéknél. A keresetben eladta, hogy a gróf kéréstől azzal, hogy ő neki még kártérítéssel tartozott s a kereset petítumában kérte a törvényszéket, utasítsa a grófot, hogy vagy indítson állítólagos jogainak érvényesítése végett záros határidőn belül ellene keresetet, vagy hagyjon fel a kéréssel.

Gyulay gróf a keresetre adott válasziratában azt állította, hogy ebben az esetben nincs helye a felhívásnak, mert ha Lukácsy a nyilttéri közleményben foglaltakról azt állítja, hogy valótlank, akkor elégtételre más módzatok állanak rendelkezésére, amelyeket fel is használt azzal, hogy rágalmazási pört indított.

Az aradi törvényszék polgári tanácsa ma foglalkozott az érdekes keresettel. A törvényszék annak megállapítására helyezte a fősúlyt, hogy Gyulay gróf nyilttéri közleményében van-e kérés? Miután pedig a kérdéses nyilttéri közleményben a gróf azt állította, hogy Lukácsy neki még nagyobb összegű kártérítéssel tartozik, a törvényszék megállapította a kérést s ítéletében felhívta Gyulayt, hogy hatvan nap alatt indítson a kártérítési összeg erejéig keresetet Lukácsy ellen, mert különben ezen jog reá nézve örökre megszűnik, abban az esetben pedig, ha a keresetet nem indítaná meg, hagyjon fel a kéréssel.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Mozdonyon megvakult fűtő.

(Elutasított kártérítési kereset.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 10.

Bodor István államvasuti fűtő a múlt év január 12-ikén a budapesti személyvonaton teljesített szolgálatot. Alighogy a vonat elhagyta az aradi állomást, Bodor előtt elsötétült a világ; elveszítette a látását, úgy, hogy Lőkös-házán kénytelenek is voltak őt leszállítani és leváltani. Bodor fél évig kezelte magát, de eredménytelenül, úgy, hogy végre is az államvasutak nyugdíjazták a megvakult fűtőt évi 1015 korona nyugdíjjal állapítva meg számára.

Bodor azonban ezzel nem érte be s hivatkozva arra, hogy az államvasutak felelősek azokért a balesetekért, amelyek alkalmazottait szolgálat közben érik, bepörölte a Mávot s keresetben kérte, hogy a törvényszék kötelezze alperest arra, hogy neki teljes fizetését, 1690 koronát fizesse nyugdíjként.

A törvényszék ma foglalkozott a különös keresettel s megállapította, hogy az, hogy Bodor István elveszítette szeme világát, nem üzemi baleset, mert Bodor nem valami külső, mechanikai behatás következtében vakult meg. Miután az orvosszakértők is odanyilatkoztak,

hogy Bodor megvakulása nem áll okozati összefüggésben azzal a munkával, amelyet végzett, a törvényszék a keresetet elutasította.

§ Elítelt kémkedő gimnázista. Krakóból jelentik: Az idevaló büntető törvényszék tegnap tárgyalta Krszk Vencel huszonnégy éves tarnopoli nyolcadik osztályú gimnázista kémkedési pörét. Krszk Galiciában katonai titkokat puhalt ki, Pózennél lerajzolta az erődítéseket és gyakran ment Varsóba, ahol a kikémlt dolgokat közölte az orosz vezérkarral. A fiatal kémét három évi súlyos börtönre ítélték.

§ Aranylakodalom előtt hitvesgyilkosság. Budapestről jelentik: Tavaly nyáron Cserna János hetvenkét éves földmives, ötvenéves aranylakodalomát készült megünnepelni. Az ünnepség előtti napon összeveszett az asszonnyal, akit hirtelen haragjában agyonlőtt. Az esküdtbiróság három évi börtönre ítélte el Csernát, akinek büntetését a Kuria ma öt évi börtönre emelte fel.

Eltévedt a földalatti Párisban.

(Rémes kaland a katakombákban.)

Távirati tudósítás.

Páris, április 10.

Az öreg Dumas és Montepin Xavér eszeltek ki régebben rémregényükben olyan borzalmas kalandokat a föld alatti Párisban, mint a milyenben most valóságban is része volt a Cochín-kórház egyik ápolójának Philipard Pálnak.

A vállalkozó szellemű fiatalembert elragadta a geologia iránt való érdeklődése s a mikor a kórház udvarán esatornázó munka folyt, kötéll segítségével hatvan lábnyi mélységbe lebozsátkozott a földbe, hogy megnéze egyszer Páris katakombáit. A leszálláskor mindössze egy száll gyertyával volt felszerelve, de nem félt, hogy visszamenet eltéveszti az utat, mert a földalatti labirintusban az utkeresztelésnél mindenütt krétajeleket csinált, hogy visszataláljon. A mikor azután a gyertya vége felé járt, tanácsosnak vélte irmét visszatérni a napvilágra. Bizott a krétajeleekben.

Egyszerre azonban azt látta, hogy mástól eredő krétajelekek is vannak, a melyeket nyilván régebben rajzolt valaki a földalatti folyosók falaira, épen úgy, mint ő most. A gyertya már tövig leégett s Philipard nem tudott helyes utat találni, hiába tapogatott jobbra is, balra is. Végre a gyertya maradványa is elégett, sőt még a kezét is megégette s hirtelen teljes sötétség vette körül. Honnan vegyen most világosságot? Volt nála egy doboz gyújtó és egy ujságpapíros. Előbb az ujságot gyújtotta meg s annak hirtelen kilobbanó lángjánál kereste a kivezető utat, majd a mikor az ujság elégett, köténye szalagjait gyújtotta meg, végül lassankint elhasználta a gyújtószálakat, de kijutni a föld mélyéből nem tudott.

Órák hosszat tévelygett a rémes sötétségben s borzalmas félelem fogta el. Végre egy üreghez jutott, amely mintha kifelé vezetett volna. Összevázta kezét, mire fölkapaszkodott, de amikor a végére jutott, gondosan elzárt vastag vaslemezre bukkant, amelyen keresztül nem hallatszott ki rekedt kiáltása. Éhség és fáradtság gyötörte. Nagy kinnal tovább vándorolt a koromsötétségben s végül — hirtelen gyöngye világosságot látott. A fény egy keskeny nyíláson csillogott le, de a szűk helyen lehetetlen volt fölkapaszkodnia. Megállott tehát s egy negyedórán keresztül olyan hangoosan kiáltozott, amennyire utolsó erejéből kitellett. Nagysokára néhány munkás meghallotta a

kiáltozást, kötelet bocsájtottak le neki s fölhozták a mélységből.

Több órán át tartózkodott a föld alatt és hét kilométernyi távolságra a kórházról került ismét a napfényre, amely után halálos aggodalmában annyira epekedett.

Hóra és Kloska — román színmű-hősök.

(Magyarországi tárgy darabok a bukaresti színpadon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 10.

Több lap megírta azt az érdekes hírt, hogy a bukaresti román Nemzeti Színház igazgatója lemondott állásáról, aminek állítólag az volt az oka, hogy diplomáciai közbenjárás folytán le kellett vennie a színház műsoráról Barsan Zachariás magyar tárgy darabját. A román lapok megcáfolják ezt a hírt és kijelentik, hogy a darabot nem azért vették le a műsorról, mert diplomáciai beavatkozás történt, — ami nem is valószínű, — hanem azért, mert az a színész, Jon Manulescu, akinek a darabban főszerepet kellett volna játszania, megbetegedett.

Barsan darabja igen érdekes. A hőse Hóra, az ismert Hóra és Kloska-féle lázadás vezetője. A darab címe: „Se face ziua”. (magyarul: „Virradni kezd.”) Hórának személye a történelemből emlékeztető. A Körösbánya mellett lévő cebei román temetőben van egy vastag tölgy, amelynek törzsét két ember se tudja körül-fogni, ezt a fát ma is Hóra fájának nevezi a nép, mert az a monda van elterjedve róla, hogy alatta fogadott egymásnak szövetséget a József császár korabeli lázadás három hőse: Hóra, Kloska és Krizsán. Hóra — mint ismeretes — azzal ment a nép közé, hogy a császár őt bizta meg a szenvedő románok felszabadításával. Izzgatásának a parasztok lázadása lett a következménye, de a lázadásnak szomorú vége lett, a császár katonái kegyetlenül elnyomták a fellázadt parasztságot s a lázadók vezérét, Hórát, Fehérvárott kerékbetörték. Ezt a történetet dolgozza fel Barsan darabja.

Barsan Zachariás egyébként magyar ember. A magyarországi román színészegyesület, amely addig is, míg Magyarországon állandó román színházat tud létesíteni, román műkedvelő előadásokat rendez és román színészeket képez ki, több éven át ösztöndíjat adott neki és így lett Barsan színész, még pedig a bukaresti román nemzeti színháznál. A színjátszás mellett azonban drámairással is foglalkozott és már több darabját adták elő. Hogy jelenlegi darabjának milyen tendenciája van, azt még nem tudják. A darabot, tekintve hogy csak a napokban jelent meg könyvalakban, még igen kevesen olvashatták el. Állítólag Hórának, a „forradalmárnak” egy szerelmi történetét tárgyalja, de a címe inkább arra enged következtetni, hogy iránydarab, amely Hórát mint román szabadsághóst ünnepli.

Érdekes, hogy Bukarestben rövid idő óta ez már a második darab, amely a magyarországi románok helyzetével foglalkozik. Az első tudvalevőleg Góga Oktáviának „Domnul notar” (A jegyző ur) című darabja, amely a magyarországi románok jelenlegi sorsát festi, s amelyet nagy sikerrel adtak elő a bukaresti színházban. Valószínű különben, hogy Barsan darabja is nemsokára előadásra kerül, mert a román lapok — amelyek a leghatározottabban megcáfolják, hogy diplomáciai beavatkozás történt volna — azt írják, hogy mihelyt Jon Manulescu felépül betegségéből, a színház műsorára tüzi az érdekes darabot.

HIREK.

Vérengző katonaszökevény.

(Harc a vasuti állomáson.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagyszombat, április 10.

A pozsonyi katonai fogházban ismerkedett meg a nagyszombati 71-ik gyalogezred egyik legénye egy katonafogollyal. Az ismerkedésből nagy barátság lett és a két legény elhatározta, hogy megszökik katonáéktól.

A kiszabadult pozsonyi honvéd tegnap Nagyszombatra utazott bajtársához, civilruhába öltöztek s a kaszárnyából kiszöktek az állomásra. Az éjjel 12 óra 25 perckor induló vonattal Trenčénbe akartak utazni. Idegesen járt-kelt a harmadosztályú váróterem előtt a két legény, amikor figyelmes lett rájuk Sauer-mann csendőr. Egy másik csendőrrel, Kiss Jánossal, a katonák felé indult, hogy igazoltassák őket. A két legény ijedten futásnak eredt. Kiss János érte előbb utól őket.

A honvéd ekkor revolvért rántott és négyszer üldözőre létt. Három golyó a csendőrt érte, egy Rostás Imre vasuti hordárt találta. Kiss János vér sen esett össze, a szökött katonák pedig futottak tovább és eltűntek a közeli erdőben. Egy század katonaság indult az üldözésükre. A nagyszombati bakát el is fogták, a gyilkos honvéd azonban elmenekült. Kiss János csendőrt halálos sebeivel kórházba szállították. Rostás hordárt lakásán ápolják.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Tulnyomán száraz idő várható, hőemelkedéssel. — Sörgönyprognózis: Melegebb, száraz.

— A feltámadási körmenet. A nagyheti szertartásoknak nagyszerű befejezése a feltámadási körmenet, melyet az egyház a legnagyobb fénytel és pompával szokott megtartani, hogy méltó legyen a halál legyőzőjének, a feltámadott Jézusnak dicsőségéhez. A szertartás benn a templomban délután 6 órakor kezdődik s impozáns körmenetben nyer folytatást, melyben régi szokás szerint rész vesznek a hatóságok és testületek képviselői, a katolikus egyesületek és a hívek ezrei. A körmenet az Andrassy-tér baloldalán kalad el egészen a Széchenyi-utcáig s ott a városháza irányában átmenve a tér másik oldalára, a pénzügyi-palota és a vármegyeház során megy a Szentháromság-szoborig, majd az előtt elvonulva tér vissza a templomba. A Széchenyi-utca sarkán, a városháza előtt, a Szentháromság szobor előtt viszatérőben a templom ajtajában áldás lesz az Oltáriszentséggel. A menet élén a Mária-társulat s az Előőrzsafűzér tagjai haladnak, utánuk következik az énekkar, majd az urleányok és urasszonyok Mária-kongregációja, azután az Oltáregyesület tagjai, akik lámpával kezükben fogják körül az Oltáriszentséget, mely mellett diszruhás rendőrök és katonaság képez diszórtséget. Az Oltáriszentség után a városi hatóság, az Autonom Katolikus Kör, az urak Mária-kongregációja zárják be a menetet. A menethez az urak a templomban a szentsír mellett szent Antal oltára előtt, az Oltáregyesület tagjai a szentélyben, a Kongreganisták a sekrestyében gyülekeznek. A plébániai hivatal ez uton kéri a házak tulajdonosait, amelyek előtt a körmenet elhalad, hogy ablakaikat ünnepélyesen kivilágítani sziveskedjenek. — Az Autonom Katolikus Kör elnöksége ezuton is kéri a Kör tisztelt tagjait, hogy nagyszombaton, a feltámadási körmenetben testületileg minél nagyobb számban résztvenni sziveskedjenek.

— Nem találják Roosevelt-t. Newyorkból jelentik: Az Evening Sun Buenos-Ayresből táviratot közöl, mely szerint a kutatások Roosevelt után teljesen eredménytelenek. Az az ágyunaszád, amelyet Roosevelt kutatására kiküldtek, visszatért Alanaoba, anélkül, hogy csak nyomába is jutott volna Rooseveltnek. Az expedíciónak vissza kellett térnie, mert elfogyott az élelmi készlete, amelyet nem tudtak kiegészíteni. Azonkívül a legénység közül igen sokan sárgalázt kaptak. A csapat visszatérőben Roosevelt expedíciójának egyik tagját megtalálta és Alanaoba vitte.

— A trónörökös helyreigazit. Prágából jelentik: A minap mutatták be Ferenc Ferdinánd trónörökösnek, akinek nevével az új prágai egyetemet elnevezik, a hatalmas épületek terveit. Mikor a trónörökös visszaküldte a terveket, az Union című prágai lap azt írta, hogy a főherceg változtatás nélkül küldte vissza a terveket. Erre a közleményére vonatkozólag az Union mai számában a prágai főügyész a következő helyreigazítást közli: — Nem igaz, hogy a tervek visszaadása változtatás nélkül történt, hogy őfensége a tervek megváltoztatására vonatkozó óhaját ne nyilvánította volna. Ellenkezőleg az az igazság, hogy őfensége kijelentette, hogy a tervekkel nincs megelegedve.

— Játékbank Ischiben. Ischiből jelentik: A fürdőigazgatóságának egy francia-belga pénzcsoport játékkaszinó felállítására ajánlatot tett. A társaság kötelezte magát, hogy ötszáz ezer koronát fizet, azonkívül tetemes összeget ad községi célokra és a szegényalap javára. A fürdőigazgatóság a kerületi főnökséghez terjesztette az ajánlatot és azt hiszik, hogy a társaság meg fogja kapni az engedélyt. Ugyancsak játékkaszinó felállítására kért engedélyt — mint Lembergől jelentik — a nizzai játékbanktársaság. A kaszinót Krimica nevű lengyel fürdőhelyen már a jövő évadban fel akarják állítani.

— Az Etna kitörésre készül. Palermóból jelentik: Minden jel arra mutat, hogy az Etna újból kitörni készül. A kráterből surú fekete füstfellegek törnek elő és kilencszáz méter magasan lebegnek a vulkán fölött. A nagy hőség és a kiáramló gőzök miatt nem lehetett megközelíteni a krátert, a mely színültig telve van izzó lávatómeggel.

— Husvét hétfőn nem lesznek lapok. Budapestről jelentik: A budapesti lapok kiadói együttesen elhatározták, hogy az estilapok április 13-án délután, illetve este, a reggeli lapok pedig április 14-én reggel nem jelennek meg.

— Az orosz haditengerészet erősítése. Pétervárról jelentik: A birodalmi дума ma megszavazta a hadi kikötők kibővítésére kért tiz millió rubelt és a hadihajók építésére ideiglenesen 773 millió rubelt szavazott meg. A дума egyuttal elfogadta a tengerészeti tárca keretébe tartozó gyarak hajóépítési programját.

— A Caillaux-Rochette-botrány áldozatai. Párisból jelentik: Az igazságügyminiszter Poincaré köztársasági elnök elé olyan dekretumokat fog terjesztetni, amelyek Ferbeaux semmitűszéki tanácsost Fabre helyébe főügyészé, Fabret pedig az aixi felebbviteli törvényszék első elnökévé nevezik ki. Bidaut de l'Isle büntetőtörvényszéki elnököt a bíróságokról ítélkező legfelső tanács elé állítják.

— Halál Salvarsan-oltás miatt. Bécsből jelentik: Egy harminchat éves, vérhajban szenvedő nő, akit ma Salvarsannal befecskendeztek, tizenöt perccel a befecskendezés után meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a nő szivgörsben szenvedett. Holttestét fel fogják boncolni.

— A francia költő-király kalandja. Berlinből jelentik: Paul Fort francia lírai költőt, akit Mistral halála után a Gil Blas szerkesztősége által rendezett szavazáson költő-királynak választottak meg, az orosz határon ma feltartóztatták. A híres költő Szentpéterváron volt, ahonnan a berlini „Sturm“ című folyóirat meghívására Berlinbe utazott, hogy felolvasást tartson. Oroszországból jövet Wirballen határállomáson az orosz rendőrség feltartóztatta és csak a berlini orosz nagykövet közbelépésére bocsátotta szabadon. Paul Fort Germaine d'Orphair francia írónővel volt együtt felolvasó köruton a határállomáson azt követelték tőle, mutasson olyan bizonyítványt, amely igazolja, hogy Oroszországban nem követelt el semmiféle büntetendő eselekményt. A költőnek természetesen nem volt ilyen bizonyítványa, hiszen nem is számított rá, hogy erre szüksége lehet, s így dacára annak, hogy Pichon ajánlólevelét mutatta fel, nem akarták tovább engedni. Csak öt perccel a berlini vonat indulása előtt érkezett meg a pétervári rendőrfőnök igazolványa s ekkor megengedték Fortnak, hogy vonatra szálljon. A költő csak Berlinben tudta meg, hogy ezt a berlini orosz nagykövetnek köszönheti, aki, miután a francia nagykövettől értesült a költő feltartóztatásáról, azonnal táviratozott a pétervári rendőrfőnökségnek, hogy haladéktalanul bocsássák szabadon.

— Vasuti összeütközés egy bécsi pályaudvaron. Bécsből jelentik: Tegnap délután a Staatsbahnhofon összeütközés történt, a melynél hat ember jelentéktelenül megsebesült. Délután öt órakor az egyik sínpáron elutazásra keszen állt egy személyvonat, a másik sínpáron pedig egy üres vonatot tolattak. Valószínűen hibás váltóállítás következtében a két vonat összeütközött. Tizenhat kocsi megsérült és a személyvonat posta- és vasuti személyzete közül hat ember megsebesült. A vasuti orvos nyújtott nekik első segítséget, azután hazamenek lakásukra. Az összeütközés következtében a Staatsbahnhofon tiz percig szünetelt a forgalom.

— Hajnaltól estig tartó légiutazás. Gótából jelentik: Monoplanon a leghosszabb utat eddig Suren volt hadnagy tette meg. Tegnap reggel hat óra tizenkét perckor szállt föl a johannisztali repülőtéren, elrepült Hannover és Eisenak fölött és délután három órakor ismét Góta fölé érkezett. Itt még három óra hosszat a levegőben maradt és délután hat óra huszonhat perckor ereszkedett le a gótai vágongyár repülőterén. Tizenkét óra tizennégy perccel volt a levegőben és az eddigi rekordot tizenkét perccel megjavította. Utközben a Weservölgyében nagy szellel kellett küzdenie és többször kellett segítségül vennie az iránytűt.

— Elhunyt csodagyerek. Berlinből jelentik: Ipolyi László, az európai hírű tizenhárom éves hegedűművész rövid betegség után ma Berlinben meghalt.

— Féltik az idegeneket Mandzsuoorszában. Mukdenből jelentik: Pekingből elrendelték, hogy intézkedések történjenek a Mandzsuoorszában élő külföldiek biztonsága érdekében. Kínai forrásból híre jár, hogy a kormány elhatározta, hogy a mandzsuoországi kormányzót fölmenti és helyébe főkormányzót nevez ki, a kinek kezében összpontosulni fog a katonai és polgári hatalom.

— A kézimunka kiállításán, amely a kultúrpalota kistermében még husvét hétfőig mindennap megtekinthető, ma megjelent Urbán Iván báró főispán is, aki hosszabb ideig érdeklődéssel szemlélte a kiállított tárgyakat. Papp I. János román püspök is megtekintette a kiállítást, amely iránt nagy az érdeklődés.

— **Temetés repülőgépen.** Moszkvából jelentik: A minap meghalt a dúsgazdag Ivan Sopornovszki. Életében is különös ember volt s ilyen akart maradni halála után is. Míg élt, soha sem lehetett rábírni, hogy valamely modern közlekedési eszközt használjon. Az autómobil veszedelmesnek találta életbiztossága nézőpontjából és természetesen még inkább a repülőgépet. Halála után azonban örökösének meglepetésére végrendeletében a következő záradék foglaltatott: Kétszáz ezer rubelt hagyományozok annak, a ki holttestemet repülőgépen lakásomból a temetőbe viszi. — Az örökösök eleinte azt hitték, hogy senki sem vállalkozik erre, de reményükben csalódtak, mert alig került nyilvánosságra a különös végrendelet, jelentkezett egy fiatal aviatikus, Posov Mihály, a ki kijelentette, hogy repülőgépén hajlandó a holttestet a temetőbe szállítani. A szót tett követte. A koporsót föltették a repülőgépre s az aviatikus a halottal a magasba szállt. A különc Sopornovszki tehát mégis légi utat tett életveszedelem nélkül. A leszálláskor némi baleset történt s hajszálon múlt, hogy Posov életét nem veszítette, sőt a koporsó is megsérült. Végeredményben azonban az aviatikus a végrendelet rendelkezése szerint az elhunyt milliomost lakásáról a temetőbe vitte s megkapta a kikötött kétszáz ezer rubelt.

— **Nyomor elől a halálba.** Bécsből jelentik: A XIV. kerületi Ullmann-utca 35. számú házában az elmúlt éjszaka megrázó családi dráma játszódott le. Egy matróna meg a leánya nagy nyomoruk fölötti elkeseredésükben együtt halálra szánták magukat. Az anya meghalt, míg leányát eszméletlen állapotban vitték a kórházba. Az Ullmann-utca 35. számú házában lakott Kollerhoffer Róza, egy orvos 80 éves özvegye és leánya, a 32 éves Eugénia. A két nő elhagyatva, a legnagyobb nyomorban élt. A sok nélkülözés és szenvedés az anyát és leányát annyira elkeserítették, hogy közös halálra szánták magukat. A múlt éjszaka — miután egy ismerősüknek bucsulevelet küldtek bezárkóztak lakásukba, kinyitották a gázcsapot és lefeküdtek ágyukba. Bucsuleveletüket megkapó ismerősük sietve rohant az Ullmann-utca felé, azonban ekkorra már a matróna halott volt. A leányt a mentők nagy nehezen magához térítették, de eszméletlen volt, midőn a kórházba került.

— **Elmebajos szoborongáló.** Berlinből jelentik: Az elmúlt éjjel a Siegesalleeben négy szobron a márványsast megrongálták. A rendőrség letartóztatta Atiers Antoin nyugalmazott francia tengerészeti főzorsóvost, a szobrok megrongálóját. Valószínű, hogy az illető elmezavarban szenved. Kihallgatásakor folyton azt állította, hogy birtokában van Rafaelnek „Szép kertész” című híres festménye, s azért van Berlinben, hogy ezt eladja. A rendőrség a francia konzulátus útján megállapította, hogy az említett kép Párisban van. A konzulátuson is megerősítették azt a feltevést, hogy a volt főzorsóvos elmezavarban szenved. Már többször adtak neki pénzt, hogy Párisba utazzék vissza, de mindig másra költötte a neki adott összeget.

— **Bányászok halála.** Pécsről jelentik: Szerdán este 6 órakor a szászvári kőszénbányában leomlott egy hatalmas széntömeg és három munkást maga alá temetett. Az egyik munkást, a 25 éves Schwartz Antalt holtan húzták ki a szén alól, míg két társa csak könnyebb sérüléseket szenvedett. Tegnap éjjel ugyanazon a helyen ismét halálos szerencsétlenség történt. Baczur Kálmán munkás a beomlott szénrétegen keresztül akart a bányába behatolni, hogy a további beomlást átványozással megakadályozza. Munkája közben azonban újabb beomlás történt, amely Baczur Kálmánt agyonnyomta. Mindkét szerencsétlenül járt nagy családot hagyott hátra.

— **Tolvaj hajótsiszt.** Triesztből jelentik: A Rádium nevű gőzösön nagy tolvajlásnak jöttek a nyomára. A hajó selyem és kézmű árukkal megrakottan Szalonikiben és Konstantinápolyban volt, utközben felfeszítették az áruval telt ládákat és ötvenezer korona értékű holmit kiloptak belőlük. A hajó legénységének egy része eltűnt. Konstantinápolyból Indiába ment a Rádium, ahonnan most tért vissza Triesztbe. Itt a kapitány feljelentésére vizsgálat indult meg, amelynek az a meglepő eredménye lett, hogy a hiányzó áruk egy részét a második kapitány kabinjában megtalálták. A kapitányt és a legénység több tagját a rendőrség letartóztatta.

— **Titokzatos öngyilkosság.** Innsbruckból jelentik: Az egyik innsbrucki szállóban agyonlőtte magát egy ember, aki Gabrics Emil magdeburgi kereskedőnek írta be magát a vendégkönyvbe. Kiderült azonban, hogy a név hamis és az öngyilkos minden nyomot megsemmisített, a miből személyazonosságát meg lehetett volna állapítani. Kévéssel az öngyilkosság előtt egy fiatal diák távozott a szállóból, aki Storz E. freisingi diáknak írta be magát a vendégkönyvbe. Bizonyára ez a név is hamis. Az öngyilkosnál semmiféle iratot nem találtak.

— **Letartóztatott tolvaj szobaleány.** Az aradi rendőrség ma elfogta Szuvolicsán Flóricia facér szobaleányt, aki a múlt év augusztusában egy Aradon járt szegedi gazdálkodótól pásztoróra közben százhatvan koronát ellopott. A leány akkor megszökött Aradról s csak most tért vissza a városba. Egy rendőr felismerte és előállította a rossz utra tért szobaleányt, akit a rendőrségről a járásbíróra kísérték, ahol ítélkezni fognak felette.

— **Fegyvercsempészség Ulsterbe.** Londonból jelentik: A Dublin melletti Kings Town kikötőben az Anglais nevű francia gőzösön nagymennyiségű löszert és fegyvereket koboztak el, amelyek az ulsteri forradalmároknak voltak szánva.

— **A fővárosi rendőri sajtóiroda megmarad.** Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség sajtóirodája április 12-én, az új sajtótörvény életbelépése napján még nem szűnik meg, hanem egyelőre tovább is működni fog. Valószínű azonban, hogy nemsokára beszünteti működését.

— **Árverés a vasutnál.** Az aradi állomás raktárhelyiségében április 16-án délelőtt 9 órakor zsákok, papír, szaraz bél, tükör, üres hordók, üres dobozok, könyvek, pálinka, varrógép, bőr, edények, olaj, stb. kerülnek nyilvánosan, bírósági eljárás kivételével árverezésre. Az utasok által vasuti kocsikban hagyott, valamint más állomásokról letétként ide küldött, talált tárgyak árverezése Arad állomás teheráru kiadási raktárában április hó 22-én délelőtt 9 órakor lesz.

— **Irek az angol tiszték ellen.** Berlinből jelentik: Mint a Tageblattnak Londonból táviratozzák, az idén elmarad a husvétkor Courraghban rendezni szokott löverseny. Az ir farmerek ugyanis elhatározták, hogy a tisztéknek a homerule kérdésében tanúsított maguktartása miatt nem engedik át földjeiket a löverseny céljára.

— **Társas utazás Svédországba.** Érdekes és tanulságos utazást rendez Hanek Viktor marosvásárhelyi felső kereskedelmi iskolai tanár 1914. július hó 2-ától július hó 31-éig Svédországba. A társaság Marosvásárhelyről indul Budapestre, innen Berlinbe, ahonnan három és fél napi tartózkodás után tovább utazik Stockholmra. Néhány napi ittlét után a páratlan szépségű norvég fjordok között Bergenbe érkeznek, majd a vadregényes Bergen vasuton Christianiába. Az utazás főbb pontjai ezután Helsingborg, Kopenhága, Kiel, Hamburg stb. Az utazáson résztvevők hatszázötven koronát fizetnek, mely összegben minden kiadás belefoglaltatik. Jelentkezni lehet május hó 15-ikéig Hanek Viktor marosvásárhelyi kereskedelmi iskolai tanárnál, aki minden felvilágosítást szívesen megad és készséggel küld részletes utitervet.

— **Folyik a vizsgálat a cseh százados ellen.** Innsbruckból jelentik: Tegnap megkezdték a vizsgálatot Dittman százados ügyében. Először az ügy polgári szereplőit hallgatták ki, de a kihallgatás eredményéről semmit sem közöltek. Az előzetes vizsgálat az egész héten fog tartani.

— **Mindennemű hizlalt baromfi naponta** frissen vágva, szárazon tisztítva, ugyszintén: libamáj, tepertő, friss libaszir, naponta érkező friss tormás és felvágott, korai lószelék stb. kapható házhoz szállítva Bartos Ede baromfiüzletében Forray-utca 2. szám alatt. Telefon 1019. 2510

— **Női gummiköpenyek legjobb angol gyártmány,** ára már 25 koronától kezdve rendkívül nagy választékban Radó Gyula áruházában. 2057

— **Husvétii fennep alkalmával ne mulassza el az aradi és vidéki vevőközönség a Fischer-féle Nagy Aruházat Arad, Szabadságtéren 12. szám alatt felkeresni.** A Fischer-cég most olesó hetet rendez, miért is a közönség az Aruházat tömegesen felkeresi. 1989

— **Gyermekkoscsi gyári raktár Fischer-féle Nagyáruházban Arad, Szabadságtér 12. szám alatt.** Fischer-nél legfinomabb, legmodernebb és legelegánsabb gyermekkoscsik 20%-al olcsóbbak lettek.

— **Urak ruháikat olesón és divatosan csak a posztó gyári raktárban szerezzék be** Leichner és Fleischer Arad, Szabadságtér 17. 2335

— **Legszebb husvétii lapok Kerpelnél kaphatók.**

TARKASÁGOK.

(Az áruló jel.) Egy aradi ur viharos jeleseteket szenved el felesége ónagyságától az éjszakai kimaradásokért. Ez a veszedelem sem retenté vissza a javithatatlan mulatozót attól, hogy hajnalig el ne feledkezzen vidám társaságban. Hanem azután abban már nagy mester, hogy nesztelenül lopódzon be a szobába és sötétben, csöndesen bujjon a takaró alá. A haragos hölgy — bármennyire szeretne — nem tud fölébredni férje hazaérkezésére és ezért másféle bizonyítékokat keres, hogy hangját prédikációkban kiönthesse.

— Mondja csak Mari — kérdezte — amikor legutóbb gyanusnak találta férje reggeli álmát — mikor jött az éjjel haza az ur?

— Nem tudom nagysága — felelt ártatlan arccal Mari — én nem hallottam hazajönni. De annyit tudok, hogy amikor félnyolckor tisztítottam a nagyságos ur cipőjét, hát még meleg volt.

(Kis vendéglőben.) Kisebb fővárosi étteremben ebédelt pesti utján egy aradi ur. Az étterem kicsit bizalmatlanságot gerjesztőnek látszott, de azért a francia étlapon volt sült, hal, előétel, omlett, porfai. Összeállította és megrendelte a menüt: Levest, halat, sültet, omlettet. Meglepetéssel látta, hogy a borotvátlan pineér legelőször a halat hozza.

— Hallja, — szól rá — miféle kiszolgálás ez? Miért hozza maga a halat a leves előtt, amikor én először levest rendeltem.

— Bocsánat nagyságos ur, — hajlongott a pineér — a leves friss, egészen friss, a leves réz. De ez a hal... már a legfőbb ideje volt, hogy valaki megrendelje... Azt hiszem, még öt percet sem állhatott volna...

(A tévedés.) Kisebb sikkasztási ügyet tárgyalt az aradi törvényszék. Egy vidéki kereskedő panaszolta be segédjét, aki nagyon is lelkiismeretlenül gazdálkodott az üzletben. A tárgyalás végén a védő nagy beszédben apellált a bírák, az ügyész a panaszos jószivére:

— A vádlott — mondotta páteszszal — a feláldozóan dolgozott évekig. Bizonyára maga a panaszos ur is előismeri, hogy a vádlott az üzlet érdekeit úgy tekintette, mint a sajátját...

— Nem, nem az üzlet érdekeit — tiltakozott a kereskedő. Az üzlet vagyonaát tekintette sajátjának...

Dr. Velicsek-féle Sanatorium Boksánbánya.

Physikális diätetikus gyógyintézet Krassó-Szörény vármegyében.

Kitűnő gyógyeredménynek mindenféle idegbajoknál, a gyomor-, bél-, máj-, hólyag- és a légutak bántalmainál, csúsz, köszvény és cukroshugyárnál, vérszegénység és következményes bántalmaknál, belső női bajok és nemi bántalmaknál; Scrophulosisnál.

Légsátrak!

Penzió!

2179

Prospektus!

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 10.

Ugylátszik a husvéti ünnepekre megembeleli magát az idő és verőfényes, szép tavaszi napokban lesz részünk.

A vetésekről szombaton jelenik meg a földmívelésügyi miniszter jelentése.

Elkelt a mai piacon:

300 mm. buza	25.20—25.40
500 mm. tengeri	18.20—
Rozs	17.—
Árpa	15.—
Zab	14.—

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Ünnepi szünet.

Pénteken, szombaton, vasárnap és hétfőn zárva marad a budapesti tőzsde.

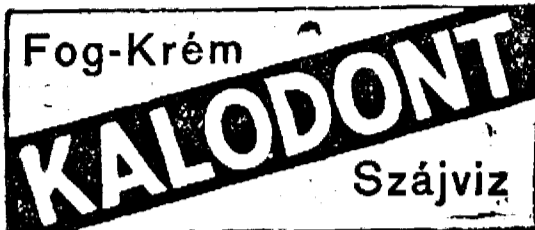
Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1914. évi április 11-én:

Nincs előadás.

9401

NYILTÉR.

Egyedüli árualtás
Hammer Zsigmond, Arad.

Ügyvédi irodák b. figyelmébe.

A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900—1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az

Aradi nyomdareszvénytársaság könyvnyomdájában.

664—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

A husvizsgálat tárgyában kiadott 54300—1908. sz. rendelet 6., 7., 98. illetve 109. §-át kiegészítő 121118—III—1913. számú m. kir. Földmívelésügyi miniszteri rendeletet a következőkben teszem közzé.

1. Mészárosok, hentesek és általában az állatok vágásánál a hus feldolgozásánál és kimérésénél foglalatostkodó egyének a vágás, illetve feldolgozás és kimérés alkalmával világos színű könnyen mosható szubonyt és kötényt tartoznak viselni.

A vágásnál közreműködő mettszők e helyet ugyan ilyen színű és könnyen mosható hosszú kabátot viselhetnek.

2. A hus hordása (fogásokra való felfüggesztése, kocsira rakása lerakása stb.) közben az ezzel foglalatostkodó egyének ruházatuknak azon részeit, valamint azokat a testrészeit, melyek a hússal érintkezésbe juthatnak, világos színű könnyen mosható tiszta lepellel tartoznak befedni.

3. A levágott állatok húsát csakis tiszta járművön szabad szállítani. A járművet lehetőleg horgonybáddal kell bélelni. Horgonybáddal nem bélelt járművek belsejét a hus felrakása előtt világos színű s könnyen mosható tiszta lepellel kell borítani, hogy a jármű oldalán és alján levő hézagokon a hus por és piszok ne érhesse. A járműre rakott húst gondosan le kell takarni úgy, hogy az sem a jármű oldalain, sem a végén a takaró alól ki ne érjen. Ezenkívül hogy az idő viszontagságai ellen kellőképpen legyen megvédve, a letakart húst vízhatlan ponyvával is be kell fedni.

A bőrben hagyott leölt állatok (borjúkat, bárányokat) a többi hústól gondosan elkülönítve kell szállítani és ha másként nem lehetséges

az ilyen állatokat a takart húst vízhatlan ponyva alá kell helyezni. A hus elhelyezésére és betakarására szolgáló edények, tartályok, kosarak, ponyvák, takarók vagy gyékények mindig tisztán tartandók. Olyan kocsik használata melyekből a tartalom kihullhat vagy kifolyhat tilos. Ugyanilyen olyan anyagokat, melyek a húst bepiszkítják, büzösé vagy egyébként undorítóvá avagy a közegézségre ártalmassá tehetik, a hússal együtt ugyanazon kocsin, edényben, tartályban, vagy kosárban szállítani tilos.

4.) A vágóhelyiségekben a megtisztított vágó eszközökön kívül más tárgyakat különösen beszenyezett ruhadarabokat tartani tilos.

5. Nagyobb forgalmu vágóhidakon gódoskodni kell arról, hogy a vágással foglalkozó egyének a vágás tartalma alatt nem használt ruhái elhelyezésére elegendő szekrény álljon rendelkezésre. A vágás alatt használt mosható ruhát vágás után a vágóhidról el kell vinni s minden alkalommal csakis kimosva szabad oda vissza hozni.

6. A vágóhidak, mészárszékek, hentesüzletek és a hus feldolgozó helyiségek falait vérszínre, vörösbarnára s általában sötétszínre festeni tilos.

7. A kimért húst csakis tiszta, használatlan papírosba szabad csomagolni.

8. A feldolgozásra vagy eladásra szánt hus elhelyezésére szolgáló jégszekrényekben huson kívül más élelmi cikkeket vagy tárgyakat tartani tilos.

Az ezen rendeletben foglalt rendőri tilalmak vagy rendelkezések megszegése az 54300—908. számú husvizsgálati rendeletben foglalt egyéb rendőri tilalmak és rendelkezések áthágására nézve az ugyan ezen rendelet 119. §-ában megállapított következményeket vonja maga után.

Arad, 1914. március 28.

Greén, főkapitány.

Sirolin "Roche"

ezerszeresen bevált

tüdőhurutok ellen

friss és idült

köhöges, hörghurutnál
tüdőgyulladások után.

Egészséges tüdők erős étvágy övszer a
tüdővész ellen.

Cséplogarnitúra

egy készlet nagy 10 es
Garet angol gyártmányu
teljesen jó állapotban,
legjutányosabb árban és
feltételek mellett, azon-
nal eladó. Bővebbet:

Ambrus Gy. Lajos

Arad, Szabadságtér 7. sz. I. em.
2160

של פסח

Ajánlok husvéti

orthodox kóser tokaji
borokat, továbbá legjobb
6-szilvóriumot nagyban és
kicsinyben legjutányosabb árak-
ban, valamint mindennemű
friss izletes husvéti
felvágottakat nagy válasz-
tékban. Szíves rendeléseket
kérek. Kiváló tisztelettel

Özy. Krauszmann Sománé

kóser vendéglője 2121
Arad, Asztalos Sándor-utca 9.

Gróf Potocki Uradalom Honcztó, Aradmegye.

Ajánlja szigoruan osztá-
lyozott I., II., III. osztályu
bűkk hasáb, I., II. osztályu
csorong, valamint I. osztá-
lyu cser hasáb

tűzifáját.

A fa száraz és szigoruan
osztályozott minősége da-
cára kedvező árért szál-
littatik. Arájanlattal min-
denkor készséggel szolgál:

Gróf Potocki Uradalmak

Jószágigazgatósága 2076

Honcztó, Aradmegye.

Telefonszám 11.

MAGUS

a legerősebb glaubersós gyógy-
viz (1 liter tartalmaz 11.5761 gr.)

TURUL CIPŐK

A HAZAI CIPŐIPAR TERÉN
ELSŐ HELYEN ÁLLNAK
A VILÁGHIRŰ

TURUL CIPŐGYÁR R.T.

A MONARKIA LEGNAGYOBB
CIPŐGYÁRA.

Főraktár
ARAD,
Andrássy-tér (Minorita palota)

Cikk 268 Chevrón fűzőcipő . . . K 10-
267 Chevrón Goodyear . . . K 13-50
2096 Chevrón Goodyear . . . K 18-
La műbőg

Cikk 92 Box fűzőcipő . . . K 10-60
80/1 Chevrón fűzőcipő . . . K 11-
8086 Box fűzőcipő American
Style . . . K 12-
110 Chevrón Goodyear . . . K 18-

Cikk 403K Chevrón gombos-
fűzőcipő . . . K 9-
483 Chevrón Goodyear K 11-50
416 Chevrón Goodyear . . . K 14-
La műbőg

Cikk 403 Chevrón fűzőcipő . . . K 9-
401 Chevrón Goodyear K 12-
498 Barna Chevrón
Goodyear . . . K 18-

Cikk 240 Chevrón gombosfűző K 11-
246 Barna Chevrón
Goodyear . . . K 12-
Cikk 399 Chevrón Goodyear K 14-50
1656 Lakk asztalbetéttel K 16-50

Ha szép, divatos ernyőt, vagy eredeti
francia fűzőt kíván venni, úgy keresse fel

NASSÁN R.

ernyő- és fűző-különlegességi üzletét

Arad, Szabadság-tér 19. alatt,

ahol javítások és áthuzások is a leggyorsab-
ban és legjutányosabban, szakszerűen eszközöltetnek.

Új gyár! Telefon 820. Új gyár!
Első Aradi Orthodox Kóser שאלמי gyár
ARAD, Boros Béni-tér 11. szám.
törvényileg bej. cég.
Sürgőnycim: Szalámigyár Arad.

Rendeléseket szalámi, tormás virstli és sonkafélék-
ben prompt házhoz szállítással legolcsóbban teljesít.
Vidéki viszontelárusítók kerestetnek.

**Olcsebb, mint
a ható-ági mészárszék.**

Értesít m a nagyérdemű közönséget, hogy
Ferry-utcai mészáros- és hentes-ürte-
temben csakis elsőrendű hizott marha-
borju- és sertéshusokat az alanti — sokkal
olcsóbb árakon, mint a város — árusítok
s így nincsen szüksége a nagyérdemű
közönségnek a hatóságai mészárszékot fel-
keresni, ahol lesóványodott marhák lesz-
nek kimérve. 2475

Arjegyzék:

1 kg. hizott marhahus szegy . . .	1 K. 20
1 > marhahus hátulja levesnek 1 >	28
1 > rostélyos, folsár, fehérpe- csenye	1 > 52
1 kg. vesepecsenye	2 > —

Sertéshus:

1 kg. comb, tarja	1 K. 76
1 > oldalas	1 > 44
1 > karaj	1 > 76
1 > zsír	1 > 44
1 > szalonna	1 > 40

Fiatall borju:

1 kg. eleje	1 K. 60
1 > lapocska	2 > —
1 > comb	2 > —

Szíves pártfogást kér:

Farkas György

mészáros és hentes Ferry-utca.

Az egyetlen magyar gyógyviz, amelyet KARLSBADI KURA TARTÁSÁRA a legelőkelőbb orvos-
tanárok ajánlanak. Só hozzáadása felesleges. Gyógyít: Gyomor, bél, máj, epebajokat, anyagcse-
réntalmakat (köszvényt), cukorbetegséget. Nékiülőzetetlen vérelmeszesedésnél és aranyeres
bántalmaknál. Kapható a kerületi főraktárban: Kardos Miklós cégnél, továbbá Fajer Gyula és
Poliák József cégeknél és minden gyógyszertárban, drogériában és ásványviz-kereskedésben. 2310

Eliás Lipót Fia

butorszállító vállalata.

Arad, Deák Ferenc-utca 36. sz.

Telefon 250. szám.

2229

Költözők figyelmébe!

Van szerencsém a tisztelt költözők közönség figyelmét felhívni, hosszú évek óta fennálló költöztetési vállalatomra. Elvállalok teljes garancia mellett helyi és vidéki átköltöztetést, nyitott és teljesen új, feltétlenül tiszta, belül kárpított 6, 8 és 10 méter hosszú patentírozott zárt butorszállító kocsijaimmal.

Tisztelettel **Eliás Lipót Fia** butorszállító Deák Ferenc-utca 36. sz.

Egy nagy vendéglő mozi helyiséggel és házzal

haláleset miatt

eladó.

Bővebbet 2402

Dr. Hangel Géza

községi orvosnál

Csanádpalota.

Bérbeadó

1800 holdas birtok,

fele szántó, 2466

fele legelő, kaszáló,

Arad megyében

kedvező feltételek mellett.

Bővebb felvilágosítást ad:

Baranyay József

intéző Borossebes.

szer és pedig asphalt burkolattal ellátott gyalogutak d. u. 1—2 óra között, a másféle burkolattal ellátott gyalogutak este 7—8 óra között meglocsolandók.

Ezen szakaszban foglalt kötelezettség a külvárosok gyalogjárdáira ki nem terjed.

6. §.

A gyalogutakon kerekesszékeket vagy bármiféle kocsikat húzni vagy taszítani, állatokat hajtani, a közlekedést akadályozó nagy tárgyakat húzni tilos.

Tilos hatósági engedély nélkül a gyalogutakat bármiféle tárgyakkal elfoglalni.

A fel- és leérkezés a gyalogutakon át csak úgy eszközölhető, ha az a közlekedést nem akadályozza.

Tűzifa fűrészelésére és feldarabolására a gyalogutak el nem foglalhatók, e célra csak az utcaterületnek a gyalogut mellett fekvő része vehető igénybe.

A fagyatás után a beszemetelt utcai rész a fagyók által letisztítandó.

A külvárosi gyalogutak téli időben, midőn a kocsiutak járhatatlanok, iparcikkek és egyéb házi szükségletek be és kinördése, hábrakézi járművekkel szabadon igénybe vehetők, de lábas jóságokat hajtani, a külvárosok gyalogutain bármely időben tilos.

7. §.

A boltornyók csak úgy alkalmazhatók, ha azok feszítő és támasztó rudjai a gyalogut színvonala fölött 2.20 mtr. magasságban esnek. Az ernyőket lekötni vagy azokra tárgyakat aggatni tilos.

A kinyúló cégtáblák valamint a kinyúló lámpák 2.20 m-ternél alacsonyabban ki nem függeszthetők és azok a faltól 80 centiméternél kisebb nem nyulhatnak.

8. §.

A lakások takarításánál a portörölköket az utcára kirázni tilos. Tükörök az utcán csak úgy szállíthatók, ha azoknak az üvege le van takarva.

9. §.

Akik ezen szabályrendelet 1, 2, 3, 4, 5 és 8 §-ait meg nem tartják illetve megszegik, kihágást követnek el s 50 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén 3 napig terjedhető elzárással fognak büntetve.

Kihágást követnek el azok is, akik 6. és 7. §-át nem tartják meg vagy megszegik és amennyiben nem az 1879. évi XL t. c. 119. vagy 120. §-ai alapján büntetendők, az első pontban foglaltakhoz képest fognak büntetve.

Ezen büntetésen felül a kapitányi hivatal feljogosítottatik, hogy az elmulasztott munkákat az illető ház- vagy telektulajdonos terhére hatóságilag eszközölttesse.

10. §.

A kihágások elbírálásánál elsőfokban a város rendőrkapitánya vagy a tanács által megbízott tisztviselő, másodfokban a város tanácsa, harmadfokban pedig a m. kir. belügyminiszter bíraskodik.

11. §.

A kiszabott pénzbüntetésből befolyó összegek az 1901. évi XX. t. c. 23. §-ában jelzett célokra lesznek fordítandók.

12. §.

Behajthatatlanság esetén a pénzbüntetések az 1879. évi XL. t. c. 22. §-a alapján változtatandók át elzárásra.

13. §.

Ezen szabályrendelet végrehajtásának ellenőrzésével a kapitányi hivatal, a homkolás és árokásás mérvének megállapításával, s az afeletti ügyelettal a mérnöki hivatal megbízatik. Green, főkapitány.

2608—1914 kh. sz.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Arad szabad királyi város területén levő gyalogutak gondozása és ezokon a szabadközlekedés akadályainak elhárítása tárgyában alkotott és a nagyméltóságú magyar királyi Belügyministerium 189062. számú rendeletével jóváhagyott alább közölt 12909—303—1913. számú szabályrendelete 1914. április 1-én életbe lépett.

Szabályrendelet.

1. §.

Minden ház és telek utca gyalogjáróját, mely szilárd burkolattal (kövezettel, asphalttal) ellátva nincs, köteles a ház- vagy telektulajdonosa minden évben szeptember 1-től november 30-ig terjedő időben másfél méter szélességben és 15 ctmr. vastagságban homokréteggel akként beborítani, hogy az a vízlevezető árok vagy folyóca felé 5 ctmr. eséssel birjon. Ha a gyalogjáró másfél méternél keskenyebb lenne, akkor az évenként egész szélességben a fentebb érintett módon homokréteggel beborítandó.

Az utcai átjárókat a város közönsége készítetteti és tartja fenn.

2. §.

Kötelesek a ház- és telektulajdonosok a gyalogjárók mellett elvornuló vízlevezető árkokat telkük vagy házuk utca vonalának hosszában a mérnöki hivatal által előírt utasítás és méretek szerint megásni, azokat tisztán tartani nem különben kötelesek ezen vízlevezető árkokon keresztül telkük kocsibejárójánál hidat építeni és azt jókarban tartani.

3. §.

Kötelesek a ház- és telektulajdonosok a házuk és telkük utcai vonalának egész részén a szerb tövist és egyéb dudvát rendszeren kiirtani.

4. §.

A szilárd burkolattal ellátott gyalogutakat kötelesek a ház- vagy telektulajdonosok tisztán tartani, azokról a havat eltávolítani, s ha sikkal borítottak, azokat fűrészporrrel vagy homokkal behinteni.

A nem szilárd burkolattal ellátott gyalogutakon összegyűlt havat kötelesek a ház- és telektulajdonosok eltávolítani.

5. §.

A belváros egész területén május 15-től szeptember 15-ig terjedő idő alatt a gyalogutak a ház- és telektulajdonosok által naponként egy-

Nyomtatványok

széles és keskeny kivitelben készülnek

Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában

Szőlőkötöző-fonal

elsőrendű három és négy águ karikás és zöldhajtás kötözésre

Ponyvák, zsákok, szalmazsákok

Legjobb beszerzési forrása

Erdélyi és Bácskai Iparáruraktár REICH B. KÁROLY FIA ÉS TÁRSA cégnél Andrassy-tér 6. szám. (Verbos-ház.)

2241

Városi és megyei telefon 649.

Allandóan nagy raktár,
soha nem létezett olcsóság

barna, fekete és bármily színű a létező legjobb anyagból saját műhelyemben és felügyeletem alatt készült férfi-, női és gyermek-

cipőkből.

Ne tévessze össze a silány gyári cipővel, mely drága, nem jó, mert cipőim jósaért kezeskedem. A nagyérdemű közönség pártfogását kéri

Gara Miklós

uri-, női és gyermekcipész Arad,
Hunyadi-utca 3. szám, a volt
Fekete kutya-utca. 2411

Messenger Boy

vállalat.

Kerékpáros gyorsküldöncök
Deák Ferenc-utca 8. sz.
Telefon 818.

Levél- és csomagkézbesítés. Egyesületeknek tagdíjbeszedés. Adófizetések eszközölése. Lakásnyilvántartás. 2340

Veszek

vagy más tárgyra átcserelek: zálogcédlakat, tört aranyat és ezüstöt, gyémántot és briliáns tárgyakat

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer J.-utca, Minorita-palota
Telefon 438. szám. 2033

Arad legnagyobb óra- és ékszer-
raktára. Olcsó bevásárlási forrás.

A volt

Sakkszövetség

és

1808

lengyelclub

fényes berendezése

többek között baccarat-asztal, kártyaasztalok, uri szobák, bőrbutorok, festmények, csillárok, szőnyegek stb. stb. **egészben vagy darabonként is eladó.** A helyiség részenként, garzon lakás, üzlet vagy iroda részére azonnaira kiadó. Buda pest, Andrásy-ut 35. I. emelet.

Figyelem!

Mindenki meggyőződhet egy próbarendelés által, hogy **Salacz-u. 2. sz. alatt** elhelyezett **Bolesz-né** cipő-üzletbe a legfinomabb kivitelben és olcsó ár mellett készítenek férfi-, női- és gyermek-cipőket.

Cipők nagy raktára

Salacz-utca 3. szám alatt, hol a legjobb anyagból saját műhelyemben készült **férfi-, női- és gyermek-cipők** kiválóan olcsó árban, jó minőségben, szelíd kiszolgálás mellett vásárolhatók. 4688

Tisztelettel:

Czernóczky Mihály

uri- és női-cipész.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányosan eladó.

Jó anyák, gondos

szülők legjobban cselekszenek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű,

mindig friss: Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak. Egy üveg utasítással ára **2 korona.**

Fagydagánatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a **FRIGIN.** Ára ecsettel és utasítással **70 fillér.**

Depillor-szörvesztő.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható.

Ára utasítással **1 korona.**

Kötszerek, gummicikkek,

és sebészeti eszközök legolcsóbb és legjobb beszerzési forrása. Az összes létező és friss gyermektápszerek nagy raktára.

SOXLET sterilizáló apparátus és annak egyes alkotórészei külön is állandóan kaphatók.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

Hajós Árpád

gyógyszertára **ARAD, Andrásy-tér 22. sz.**

(Megyeházzal szemben.)

Szanatorium Dr. Fasan

Spittal Millstätter-tó, Karintia. Alapított 1893. Morium lezoktatási gyógymód kényszer nélkül és enyhe formában, ugyanígy könnyű betegeknek és üdülésre szorultaknak általában. Prospektust ingyen. 1053

Weitzer János-u. 19. számú ház Batthyány-utcai részében egy

hat szobás lakás

teljesen modernné átalakítva, május hó 1-től

kiadó.

Bővebbet: 1-1148.

Ingyanforgalmi és Parcellázóbank r.-t. Arad, Petőfi-u. 1. sz. Telefon 861.

Virágkedvelők figyelmébe!

Husvétli ünnepek közeledtével értesitem a nagyközönséget, hogy Szabadság-tér 10. sz. alatt levő

élővirág-üzletemben

gyönyörű választék lesz legszebb virágokból, 2810

12 db. szegfű csak 1 Kor.

Szíves látogatást kérek:

Teljes tisztelettel:

Skorka János.

Kalmár József

villanyáramlós

Arad, Salacz-utca 2. sz. Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költőzködők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket a minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos fűsodényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket. 461

„MODIANO” CLUBSPECIALITÉ

A LEGDRÁGÁBB DE A LEGJOBB!

Orvosi tanácsra így a hüvelyek, mint a lapocskák nyomatlanok; de mindenikben benne van visznyomással a védjegy és a gyáros aláírása: S. J. Modiano

Legnagyobb raktár TETRA baba-kelengvében.

WEISZ ÉS BENJAMIN, ARAD

Andrássy-tér 22. szám.

1707

Telefon 635.

● A tavaszi Idényre gyermek- és női-harisnyák minden színben megérkeztek, va- ●
● lamint gyermekruhák, rajzolt madeira és richelien párnák, terítők és buzők. ●

Apró hirdetések.

HÁZASSÁG.

Vidéki

fiatal vegyeskereskedő, ösmeret-ség hián és nősülés céljából ez-
-ton óhajt megismerkedni izr. val-
-lásu leánnyal. Teljes című levele-
-ket „komoly szándék” jellege alatt
-a kiadóhivatal továbbít. 2449

LEVELEZÉS.

Fekete szemű „Médi”

Írjon hol és mikor találkozhatunk.
„Médi 505” jellege alatt postrestant
Arad 2. 2509

ALKALMAZÁST NYER.

Egy ügyes

kiszolgáló leány ki a német és
román nyelvet bírja, azonnal fel-
vétetik. Cím kiadóhivatalban. 2502

Egy

négy középiskolát végzett fiatal-
ember fakeskedésbe gyakornokul
felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.
2501

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó lakás.

Andrássy-tér 25. sz. házban (Neu-
man-palota) egy 5 szobából álló II.
emeleti utcai erkélyes lakás no-
vember 1-re kiadó. Bővebbet Neu-
man testvérek városi irodájában.
2484

2 utcai szoba

butorozva fürdőszobával garzon la-
kásnak kiadó Batthyány-u. 32a.
Telefon 589. 2487

Boros Béni-tér 20. szám

alatt I-ső emeleti utcai 5 szobás
lakás erkéllyel és hozzátartozó
melléképítményekkel f. 6. május hó
1-re kiadó. Bővebbet Laendler Ala-
dár gőzfűrészt irodájában. 2469

ÜZLETEK.

Üzletház

nagyközségben (Aradhoz közel)
korlátolt italmérsi joggal, tőzadé-
val előnyös, feltételek mellett el-
adó, vagy bérbeadó. Szűcs F. Vil-
mosnál, Karolina utca 8. 2377

Eladó

egy jóforgalmu vegyeskereskedés
trafik- és italmérsi engedéllyel.
Cím a kiadóba 2471

Jóforgalmu

korcsma és üzlethelyiség külön
teremmel együtt, kiadó. Cím a
kiadóban. 1501

Jó forgalmu

szatócsüzlet és vendéglő eladó. Cím
a kiadóhivatalba. 2392

INGATLAN.

Adómentes sarokház

Angyal-utca 20/a sz. ház, melyben
jóforgalmu szatócs-üzlet van, eladó.
Az üzlet rögtön átvehető. 2481

Körösbányán

egy emeletes s+p ház, melyben
jóforgalmu szálloda és bialetek van-
nak, családi okok miatt eladó.
Cím: Szűcs, Körösbánya. 2491

VÉTEL ÉS ELADÁS.

6 lóerős

jókarban levő kijavított
gazdasági gépjárái gőz-
cséplőgarnitúra felszerel-
ve, ugyiszámén 6 lóerős 2
éves Nicholson féle benzín-
motoros garnitúra kedves
feltételekkel eladó. Burza
Testvérek gépkereskedők-
nél Boros Béni-tér 1. sz.
Telefon 604. 1801

הבד 70

Fehér és schiller borok Nagyvárad
chechscherel ellátva 1 litr. kor.
1.10. továbbá szilvium, szilve,
eczet, liszt, dara és összes fűszer
árakat legolcsóbban szállít Roth-
stein Mór fűszer és csomage keres-
kedő Arad, Szabadság-tér 3. 1996

Braun N. A.

festékraktára Arad, Boros Béni-
tér 7. Ajánl: I. osztályu darabos
meszet 100 kg. 3 kor. 40 fillér.
Beremendi Portland cementet 100
kg. 4 kor. 80 fillér, nádfonat, va-
kolati kőpor, kátrány, carbolineum,
elszigetelő- és fedőlemezek legol-
csóbban. Telefon 387. 2089

Fényképezőgép,

használt, 9x12, kitűnő állapotban,
Compound zárral, 6 kazetta és áll-
vány 260 kor. helyett csak 120
koronáért eladó. Enyveshát, An-
drássy-tér 8. 2237

Rózsaburgonya

egészséges, friss evő- és vetni
való, díjmentes, házhoz szállítás-
sal kapható: Rubinstein Mór bu-
torszállítónál Arad. Telefon 188
2391

Acélos, tartós, kristály tiszta

jég

hástartási célokra naponta házhoz
szállítva 5 és 8 koronás adagok-
ban. Aradi Jégtelep Petőfi-utca 7a.
Telefon 199. sz. 2297

KÜLÖNFÉLE.

60 70 eser korona

privát pénz bekobelezésre kere-
sek. Ajánlatok „biztos pénz” jel-
igére a kiadóba 2447

Csak urakat

érdekelhet hogy, megszűnt a fer-
tőzés veszélye, mióta a Philantrop
forgalomba került. Ára 1 korona
80 fillér. Főraktár: Hehs Vilmos
gyógyszertára a Szent-Istvánhoz
Arad, Batthyány utca. Összes ké-
szítményeink G. Földes Kelemen
gyógyszertárában is kaphatók. 5189

Takszámotere 5

Bér-autok

Telefonszám
316

Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig
Garage: Deák Ferenc-utca 8 sz.

Védekező szerek

szőlő, gyümölcs és
mezőgazdaság részére.

Rézkénpor

peronospora ellen.

Vizben oldható kén-só

oidium ellen.

Füsttámasztó anyag

szőlőknek fagy ellen való
megvédésére.

Vizben oldható gyü- mölcsfa-carbolineum

téli permetezésre

mészkenlé

téli és nyári permetezésre
gyümölcsfák gombabeteg-
ségei ellen — darabos
kén — rudkén —, közön-
séges és asbest-kenlap —
rézmészpor — chlorbaryum
répaféreg ellen carbolpor
carbolsav — cresolium fer-
tőtlenítésre.

Elismerő levelekkel szolgálha-
tunk.

Dobiaschi J. és

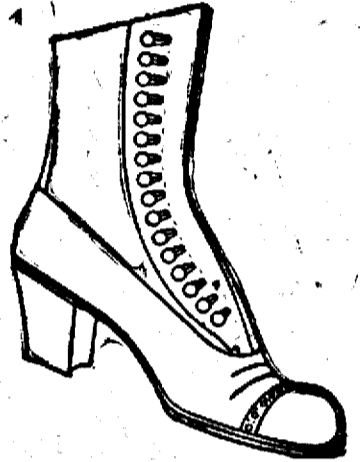
Dörner Testvérek,
vegyitermék gyárai ARAD.

Telefon 163. 1391

Nagy választék amerikai alakú férfi és női cipőkben 10.—, 12.— és 14.— K-és árakban.

Világbiró „VERA”
amerikai férfi és női
cipők egyedüli eladási
helye.

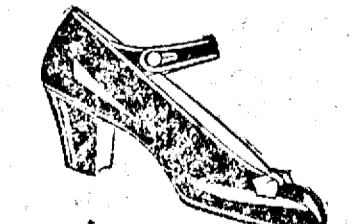
F. L. Popper-féle férfi,
női és fiú cipőknek ná-
-lunk van a kizárólagos
raktára.

„BALLY”-féle francia
fél- és magasszárú ol-
-pőknek felárusítója.

„HELIA” és „TIP-TOP”
higiénikus gyermekol-
-pőknek szintén egye-
-dül eladási helye.

Ugyanitt kaphatók
egyedül a „BALLY”-
féle felülmulthatatlan
alkalmi és tánc cipők.

Buchsbaum és Tsa cégnél

Aradon, 6255

Atzél Péter-u. 3 sz.

TELEFON: 442. SZÁM.

Lázár Jenő

Vizsgázott fogtechnikus.

Figyelem!

Mindennemű fa- és vasbutorokat fest és fényez modern kivitelben, továbbá készít mindennemű cimtáblákat, tájképek festését és mázoló munkákat helyben és vidéken.

1911

Tóth István
fényező, címfestő és mázoló
Arad, Andrásy tér 20. sz.
Telefon 978.

7—1914. alapít. b. sz.

Pályázati hirdetmény.

A néhai Weitzer János aradvárosi jótékony és közcélú alapítványról alkotott és a nagyméltóságú m. kir. Belügyminister ur által 36383—1912. sz. a. jóváhagyott alapító levél 8. §. A). csoport 5-ik pontja alatt a f. évre felvett 8000 (Háromezer) és a múlt évi segélykiosztásból megfelelő pályázók hiányában fennmaradt 1600 azaz Egyezeröttszáz összesen tehát 4500 azaz Négyezeröttszáz korona segélyösszegeből létesített 9 azaz Kilenc egyenként 500 szóval Ötszáz koronás kihazasítási segély elnyerése iránt nyilvános pályázatot írunk ki Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak oly vagyontalan aradi lakosok leányai, kik Aradon lakó önálló ipart űző iparosokhoz mennek nélkül.

A pályázati kérvények folyó évi április hó 15-(tizenöt) ig városunk polgármesteréhez mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez nyújtandók be.

Kérvényezők tartoznak igazolni:

- hogy vagyontalan aradi lakos szülőktől származnak, nem tévén különbséget, hogy a szülők élnek-e vagy elhaltak.
- hogy Aradon önálló ipart űző iparosokhoz mennek férjhez.
- kötelesek születési,
- illetőségi, és
- erkölcsi bizonyítványt bemutatni.

A segély adományozásnál aradi születésű szülők gyermekei előnyben részesülnek.

A segély csak az egybekelés megőrténtének igazolása után adható ki, illetve folyósítható.

A 19009—462—1912. kgy. számu határozattal megalakított Weitzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottságnak 1914 évi február hó 17-én tartott üléséből.

Dr. Angel,
alapítványi bizottsági jegyző.

1760—914.

Hirdetmény

Felhívjuk a nagyméltóságú közönség figyelmét arra, hogy a város által fenntartott temető kertészet a

felsőtemető sirhantjainak, sirkertjeinek és sirtoltjainak beültetését és gondozását a f. évben is a múlt évben megállapított díjak mellett teljesíteni fogja. Felkérjük mindazokat, akik sirkertjeit, vagy sirhantjait beültetését vagy gondozását a felsőtemető kertészetre bízni kívánják, ebből óhajukat lehetőleg április hó első felében Gásza Béla felsőtemető felügyelőnek írásban vagy szóval bejelenteni sziveskedjenek.

A temető felügyelő a temető kertészet felügyeletével is megbízva lévén felkérjük a nagyméltóságú közönséget, hogy a beültetés vagy locsolás elleni panaszokkal a temető felügyelőhöz fordulni sziveskedjenek.

Arad, 1914. március hó 21.

A városi tanács.

5—1914. alapít. b. sz.

Pályázati hirdetmény.

A néhai Weitzer János aradvárosi jótékony és közcélú alapítványról alkotott és a nagyméltóságú m. kir. Belügyminister ur által 36383—1912. szám alatt jóváhagyott alapító levél 8. §. A). csoport 8-ik pontja alatt megjelölt 2400 (kettőezer négyszáz) koronás segélyösszegeből létesített:

- Két egyenként 600 (Hatszáz) koronás tanulmányi utasásra és
- Három egyenként 400 (Négy-száz) koronás ipariskola, vagy technikai szakintézet látogatására szolgáló segélyösszeg elnyerése iránt nyilvános pályázatot írunk ki.

Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak oly vagyontalan aradi polgárok fiu gyermekei, kik egyrészt ipariskolát, vagy technikai szakintézetet szándékoznak látogatni másrészt akik ipari és technikai képzettségük töltetése érdekében tanulmányi utazásokat szándékoznak tenni.

A pályázati kérvények folyó évi április hó 15-(tizenöt) ig városunk polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez adandók be.

Kérvényezők tartoznak igazolni:

- hogy aradi lakos szülőktől származnak, nem tévén különbséget, hogy a szülők élnek-e, vagy elhaltak.

b) hogy ugy maguk, mint szüleik amennyiben élnek vagyontalanok,

c) hogy kedvező iparüzők, vagy kedvező ipari munkások.

d) kötelesek kérvényükben megjelölni, hogy mely iskolában, gyárban, vagy műhelyben óhajtják képzettségüket tökéletesbbiteni s igazolni, hogy felvételük a megjelölt helyen biztosítva van.

e) kötelesek az előképzettséget igazoló bizonyítványt, továbbá f) születési; g) erkölcsi bizonyítványt bemutatni.

h) kötelesek kérvényükben kijelenteni hogy tanulmányaik befejezése után ipari tevékenységüket Magyarorszag területén fogják folytatni.

A fenti segélyek elnyerése után a segélyezetttek kötelesek iskolai, vagy munkaadói bizonyítvánnyal igazolni, hogy a tanulmányaikat tényleg megkezdték, folytatják és

Fogtechnikai terme

ZRINYI-UTCA, Br. BOHUS-PALOTA II. KAPU.
Szabad lifthasználat. Telefon 993. szám.

Foghuzás. Műfogak. Fogtömés.

6289—1914. kh. sz.

Hirdetmény.

A gépjármű-vezetőket előkészítő tanfolyam a belügyministerium fenntartása alatt (Budapest, X. ker. Százados-u. 14. szám alatt, a fővárosi kenyérgyár mellett) az 1914. év folyamán a következő időközökben tartatik meg:

a VIII. tanfolyam április hó 14-től június hó 8-ig;

a IX. tanfolyam június hó 15-től augusztus hó 8-ig;

a X. tanfolyam augusztus hó 17-től október hó 6-ig.

Jelentkezni, illetve a felvétel iránt kérvényt benyújtani a tanfolyam helyiségében levő gondnoki irodában 6—7 óra között lehet. A kérvények posta útján is beküldhetők.

A folyamodvánnyal együtt benyújtandók:

- a jelentkezőnek születési anyakönyvi kivonata;
- a jelentkező újkélti hatósági arkólcsi bizonyítványa.

A rendes hallgatól minőségben belatkozni óhajtók ezenkívül benyújtani kötelesek:

- hatósági orvosi bizonyítványt arról, hogy nem szenvednek oly testi vagy szellemi fogyatkozásban, mely őket a gépjárművezetésre alkalmatlanná tenné;
- a jelentkező iskolai képzettségéről szóló bizonyítvány;

c) akik nem fémiparosok, de a fémiparban kellő jártassággal bírnak, az ezt igazoló okmányt.

A tanfolyam internátussal egybekötve nincsen, a hallgatók ellátásukról önmaguk gondoskodnak.

Beiratási díj 20 kor. tandíj 200 kor. vizsgadíj 20 kor. és szoknak akik a fémipari szakban vagy szerelésben járatosok, műhely előkészítő elméleti és gyakorlati oktatás díja 50 kor. A tandíj és a beiratási díj alól nincs felmentés. A beiratási és tandíj a folyamodvány benyújtása előtt a gondnoktól nyert postatakarékpénztári lappal fizetendő. Az érdeklődőknek levélbeli megkeresésére „TÁJÉKOZTATÓT” küld a gondnoki iroda.

Arad, 1914. évi március hó 17-én.

Grén.

Török kapitány.

kötelesek tanulmányaikról s tapasztalataikról a Weitzer János alapítványi bizottságnak időnként jelentést tenni.

A 19009—462—1912. kgy. számu határozattal megalakított Weitzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottságnak 1914. évi február hó 17-én tartott üléséből.

Dr. Angel
alapítványi bizottsági jegyző

1914. V 771/L. szám.

Hivatalból

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ez-aneit közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró-ság a fenti számu végzése által özv. Adám D-nesné kolozsvári lakos végrehajtató javára 46 kor. 40 fill. tőke és járulékal erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósági le- és felül foglalt és 622 koronára becsült butorok és más egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak. Ezen árverés Schauer és Singer cég 46 kor. 59 fill., Maidt és Schrodtr cég 308 kor. 87 fill., Kerpel László 92 kor., Márton Jakab 70 kor. és 132 kor. és Frank Leó cég 219 kor. követelése és jár. erejéig is elrendeltek.

Mely árverésnek a helyszínén vagyis Aradon, Kasszinger-utca 6. szám alatt leendő eszközésére 1914. évi április hó 16. napjának délután 2 órája határidőül kitűztetik és ahol a venni szándékozók emmel oly megjegyzéssel hivatnak meg; hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legelőbbet igérőnek becsáron alul is eladotni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1914 március hó 30. napján.

Gyórfy Arnold

bír. végrehajtó.

2505

Alágyujtásra

való papir

kb. 50 kilós bá-
lakban csoma-
golva kapható:
batanként 2 ke-
remsért az

Aradi Közlöny
kiadóhivatalában.

„PENSIO EXQUISITE“

VILLA IRENEA

VOLOSKA—ABBZIA

Előkelő ház, a festői északi strandon, közvetlen a tenger partján, csodaszép parkban, 21 elegáns berendezett szobával, erkélyekkel, saját tengeri fürdővel és kikötővel. Elsőrangú konyha.

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

==== ARAD. ====

KOSZTÜM UJDONSÁGOK

cottelen, pepita és más divatszövetekből
legjobb szabás már 35 koronától kezdve.

Legújabb divatu női felöltők

Rövid divatfelöltő,
Sportkabátok,
Selyem felöltők,
Fehér kabátok,
Gyermek felöltők,

Leányka ruhák,
Bluzok,
Pongyolák,
Aljak,
Lüster- és gummiköpenyegek

rendkívül nagy választékban.

1666

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.

Husvételi illatszerek

a legfinomabb és olcsóbb minősé-
gekben 30 fillértől 40 koronáig

Vojtek és Weisz

drogeria és illat-
szer üzletében

Aradon.

2420